

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VISSZA:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-heteses polt sor egyszer 20 fl.
 minden következéskor 15 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egy-egy vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József tőrcsög-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

VEZETŐSÉGI ELNÖK: STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 28.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Inkompatibilitás.
- Szlávok veszekedés az osztrák delegációban.
- Ghyozy Kálmán emlékezete.
- Autobusz-vita.
- Megvédolt városi szakértő.
- A balkáni veszedelem.
- Nem lesz Westinghouse-gyár Aradon.
- A Tagányi-Sulkovszki válóper.
- Krivány János szülei az aradi szegényházban.
- A főváros nagy panamája.
- A színház nézői türelme.
- Súlyos vádak egy szövetkezeti üzletvezetés ellen.
- Miért nem jött Cardenas mester?
- Vizsgálat egy alispán ellen.
- Elpusztított tanyák.
- A kis leány tragédiája.
- Téma: Hogy pattant ki a „titokzatos bűnügy“?

Inkompatibilitás.

Arad, október 27.

A városgyűlésekben nincs törvény az inkompatibilitásnak. Ha szigorúan értelmeznők az összeférhetetlenséget, a törvényhatósági bizottságok fele kiesnek a tanácskozásközből. A vállalkozó, aki a várossal szerződést köt, az ügyvéd, aki tagja a döntő bizottságnak, amely elé ügyfelének dolgát elbírálásra viszi, sőt a kisebb szükségleti cikkek szállítója is olyan viszonyba kerül a várossal, amely őt függetlenségében, elfogulatlanságában korlátozza. Azonban ilyen szigorúan venni az összeférhetetlenséget alig lehetne. Nemcsak azért, mert az ily módon alkalmazott inkompatibilitási törvény a törvényhatóságokat tényleg értékes, hasznavehető tagjaitól fosztaná meg, de meg azért is, mert a városi életnek sokféle ága van s ha a városatyák némelyikét egy-egy más

kérdésben hivatali állása, ügyészi, igazgatói tiszte, vagy vállalkozói, kereskedői minősége feszélyezi, egyéb ügyekben azonban szabadon gyakorolhat kritikát és foglalhat állást.

Vannak azonban a városi életben is vastag esetei az inkompatibilitásnak, amelyeket törvény hiányában is irtani kell. Egy ilyen esetre mutat rá az a beadvány, amelyet ma a tanácshoz, egy ablakredőszállítás dolgában beadtak. Maga az eset aprónak látszik és bizonyos, hogy az a kérdés, vajjon átvesz-e a város bizonyos számú ablakredőnyöket, vagy nem, a közérdek szempontjából igen alárendelt jelentőségű. Az, hogy a technológiai iparmuzeum, az iparcikkek minősítésének kuriája homlokegyenest ellenkező véleményt adott, mint a gazdasági szék szakértője — kétségtelen blamázs a szakértőre, de elvégre más szakértő is járt így s ez az ő szomorú dolga.

Hanem egyőbnek van ebben jelentősége, ami a megütközésre érdemes. Az, hogy a városnál egy azon személy a szállító és a szakértő. A város részére történő szállításoknál, az átvételnél olyanok gyakorolnak bírálatot, akik maguk is szállítói a városnak. Az a kereskedő például, akinek szakértői véleményét az iparmuzeum megdöntötte, a városi szegényház és árvaház szükségleti cikkeinek nagy részét szállítja. Ilyen körülmények között elfogulatlanságot alig lehet elképzelni. Még ha az illető kereskedő abban az árlejtésben, amelynek szállítását felülbírálja, nem is vett részt, a szállítóban mégis a konkurrenset láthatja, s természetes érdeke, hogy annak kedvét a városi szállítások-

ban való részvételtől elvegye. És az valószínűség, hogy például kézmű-, szövött-, posztó- és hasonló cikkekben egy idő óta egyetlen kereskedő se nyújt be ajánlatot a városhoz, — azon ez egy kereskedőn kívül, aki a főt említett ügyben és más szállításoknál is a gazdasági szék szakértőjeként szerepel, s aki a legtöbb pályázatot meg is kapja. Szinte az a színezete van a dolognak, hogy a szóban levő kereskedőnek a szakértői hivatás biztosítja a szállításokat.

Nos, ez ríktó abszurdum. Az erkölcs teleaségen kívül a városnak kárával jár; az árlejtéseknél egyáltalán nincs verseny s a város elesik a konkurrenca révén elérhető előnyöktől. A kereskedők inkább lemondanak a szállításról, semhogy annak tegyék ki magukat, hogy a konkurrensük ítéljen korlátlan urként az ő kereskedői megbízhatóságuk fölött, az a konkurrens, akinek objektivitását kétesse teszi az, hogy maga is liferál a városnak, s akinek objektivitásához az ablakredőszállítás esete után legalább is szó fér.

Aprónak látszó dolgok ezek, pedig az ilyenek ezülik a nagyobb, hasonló természetű ügyeket. Jó, ne zárják ki a törvényhatóság tagjait a városi szállításokból való részvételből; liferáljon, aki olcsóbb árakat tud elérni. De aki maga is szállít, az egyúttal szakértő, döntő bíró ne legyen. Olyan természetes valami ez, amelyhez törvény se kell. Bizonyára nincs ez a város anyjára hijával a szakembereknek, hogy a szakvéleményért csak ahhoz lehessen fordulni, akinek érdekeltsége nyilvánvaló s akinek e miatt a maga jó izléséből is tartózkodnia kellene a vélemény-

Hogy pattant ki a „titokzatos bűnügy“?

A riportervirtus már már bajba került a múlt a héten. Egyik éjszaka történt. A marólgos tragédiáktól álmos krónikásokategyszerre verte fel a telefon csilingelése.

— A rendőrség lássan nyomoz. Szenszáclós dolog lehet, titokban megy minden. Mi niszterek érdeklődnek, külön kapitányságon tárgyalnak...

Egy félórába sem telt s már is izgatott arcok bámultak kérdőjeleként az V. ker. kapitányság kiviláglított ablakaira, hol emberek jöttek-mentek.

— Mi történt?

Kitérő válaszok.

— Nem mondhatunk semmit!

Civiltek, rendőrök, mind begombolkoznak.

— Seaj, majd rájövünk a dolog nyitására!

— adta ki a jelszót a riporterek doyenje. És a jó sablonnal. Lám, ott fordul ki a kapitány ságtól egy elegáns asszony. Utána, majd csak mond va amit.

— Hagyjanak, uraim! — könyörgött az asszony rápadt, kimerült arccal. Semmit sem mondok. És kocsiba ült.

— Utána! Majd megtudjuk, hogy hol lakik és kicsoda, a többi magától megy.

Igen, de hol van kocsí? Eltűnt egyszerre

a standról mind. Tanakodás, zavar, de már messziről hallatszott az asszony kocsijának robogása.

— A rendőrség rendeste ezt így — szólalt meg a riporterek egyik vénye, — de azért semmi csüggedés...

Azonban már a hajnal is beköszönt s a riporterek buzgó serege még mindig ott tartott, ahol volt.

Kétségbeesítő volt. Semmi, semmi...

Es így tartott ez kerek három napig. A toll, a fantázia inspirációjához kellett fogai, a csodálatosabbnál-csodálatosabb kombinációk elevenedtek fel a lapok hasábjain. A spanyol anarkistáktól kezdve a szerb összeesküvésekig, minden elképzelhető látott napvilágot. Gyenu sligatások, vadaskodások raja vonult fel, ha ha kinyírt a nyúl a bokorból. Csak egy cseppnyi lakozatot kérünk, csengett a sok rosszmaju betű. Senki sem szólt, az illetékeseknek címzett maliciák apró bombái hiába puffogtak.

A titok titok maradt.

És derék riportereink már a teljes resignációval tartottak. Leaz hit nekik is egy Kacs-keméthy Győzőjék, a rendőrség halgatása nekik is készit egy bajosan kibeverhető fiaskót.

— Soha! — adta ki a jelszót Kovács Arnold, a „N. P. Journál“ fürgő munkatársa. Csupa szilvesség, energia. Egy Sherlock Holmes, kinek a véletlen újságró tolat adott a kesébe.

Ujra lesbe állt, s szerencséje volt. A titkos nyomozásnak egy főembere ép akkor sietett ki a főkapitányságról, s kocsiba vágta magát. — József-utca! — szólt oda a kocsiának. A mi krónikásunk utána. A kapitány kocsija gyorsabb volt. Mire az újságró a József-utcaba ért... sehol kocsí, nyoma vesszett.

Nem lehet másképp, minthogy a kapitány itt szállított le, itt a József-utcaiban ment be valahová s sietősen elküldte a kocsit.

A riporterek egy ideig várt, aztán gondolkodni kezdett.

Osztöne már rég megszugta neki, hogy ennek a „titokzatos bűnügy“-nek nem lehet politikai háttér. Bűnügy lesz ez csupán, kellemetlen panama izű. Valami nagy ur lehet belekeverve.

Sorra vette tehát a József-utca házait.

— Lakik e itt valahol nagy ur?

A négyes számú házhoz ért. Laskócsy Imre, v. b. t. tanácsos, s közigazgatási bíróság másodelnöke állott a kapufirman.

— Es lesz... azaz csak nem... szinte lehetetlen.

Mindegy, maradjunk ennél a névnel.

Visszamen: a kollégákhoz s alapos műértéssel körülnézett.

— Nos, mi van? — zajongták körül.

— Csak csendesen. Nekem most amolyan vidéki kérvényező alakra van szükségem. Ais-

adástól, még ha meg is van győződve, hogy fegyelmelni tudja az önérdékét.

A gazdasági ügyek családias, kedélyes elintézésére mutat ez a gyakorlat, amelyet meg kell szüntetni. Végét kell szakítani először a város érdekéből, amely a verseny ilyen elmaradása s szinte tervszerű kizárása folytán megtakarítástól esik el; meg kell szüntetni a kereskedők, a város polgárai érdekéből, akiknek egyforma joguk van arra, hogy a városi szállításokban részesedjenek; és el kell törölni, mert egy akkora város, mint Arad, nem teheti ki magát annak, hogy aki erről hall, ki-nevesse a várost.

Szlávok veszekedése az osztrák delegációban

Klofác a horvátok ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 27.

Az osztrák delegáció ma tartotta első plenáris ülését, melynek napirendjén a külügyminiszter költségvetése szerepelt. Az osztrák delegáció akadémia utcai házára kitűzték a sárga-fekete lobogót s ez oda csalta a budapesti osztrák kolóniát. A karzatok zsufolásig megteltek — sok szép asszony is érdeklődik az osztrák szónokok iránt — s az ülésterem is tele van. Az összes közös miniszterek is eljöttek az ülésre.

A vita központja a bosnyák annexió és Szerbia viselkedése volt. Az osztrák delegátus urak annyira belemelegedtek a vitába, hogy egy kis szláv veszekedést is rögtönöztek. Klofác, a cseh képviselő megtámadta a horvátokat, akik természetesen nem hagyták válasz nélkül a dolgot. Egy kis lármát és elnöki megróvás után ez az incidens is befejeződött.

Az ülésről fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

As ülést tíz órakor nyitotta meg lovag **Madeyski** elnök.

Bacquechem márkli előadó röviden ismerteti a elfogadásra ajánlja a külügyi költségvetést.

Sustereic: Az annexióról beszél. Azt a né-

zetét fejeli ki, hogy az annexió kérdéséről a monarchiának a berlini szerződést aláírt hatalmakkal *nem kell tárgyalnia*. Ausztria Magyarország csak udvarlássági okokból ismerje el Törökországnak a megszállott tartományokra való szuverenitását, de tényleg már akkor rá tette kezét Bosznia és Hercegovinára, amikor ott életbe léptette a véderőt, törvényes szerződéshez még nem történt. Sem Törökország, sem Szerbia, sem Montenegró nem állíthatják ezt. A szónok ezután a délszláv mozgalmakról beszélt és kijelentette, hogy a délszláv kérdést a monarchiával is, de a monarchia ellen is meg lehet oldani. A szláv természetesen az első mód híve, mert ez használna legjobbat a délszlávoknak is. A délszláv államokat figyelmezteti, hogy ne az legyen a legfőbb törekvésük, hogy a monarchia jóindulatát elveszítsék, mert Ausztria Magyarország jóakarata támogatása a balkáni népek szabad fejlődésének egyetlen garanciája. *A monarchia nem gondol Szerbia meghódítására és annektálására, mert ennek semmi célja sem volna*. Nem tudnánk, mit kezdjünk a meghódított Szerbiával. A szónok éppen ezért üdvözlöi a külügyminisztert, amiért Szerbiával szemben erősebb rendszabályokra nem ragadtatta magát. Ahelyett, hogy Szerbia szövetségeseik után szeladgál, keresse a monarchia barátságát, mert összes érdekelte tanácsolják neki. Bízalommal van a külügyminiszter iránt és a költségvetést elfogadja.

Latour gróf: Örömtel szívvel és elégtétellel veszi pártját nevében is tudomásul az annexiót és abban a 30 évvel ezelőtt kezdett feladat kényszerítő szükségességgel bekövetkezett befejezését látja. Az annexió utat kell, hogy csináljon az erős hadseregpolitikának. Felszólítja a közös minisztereket, hogy ebben az irányban sürgősen tegyék meg a lépéseket.

Utána **Klofác** cseh delegátus szólalt fel. A szerb ellenes hangulat okán *a horvát klerikálist* mondja, mire a horvát delegátusok erősen zajongani kezdenek. **Sustereic** kiabálva felugrik helyéből és Klofácra szól:

— *Mégis csak szemtelenség! Meri bántani a horvátokat!*

Korošec: Ugy van! *Szemtelenség! Sőt aljasság! Micsoda cseh maga?*

Klofác: *Ez a híres szláv egyetértés!*

Klofác erőiesen tiltakozik a támadások ellen és folytatja beszédét, melynek befejezése

— *De bizony azok. C üdvözlökön éjszaka is csupa detektív járt a kegyelmes urnál.*

A riporterek nagyon meg voltak elégedve. Még semmit sem tudtak ugyan s mégis mindent tudtak. Csak ki kellett tápozni az utat, mely ily szépen kinyílt előttük, s egy két óra múlva együtt volt az egész híranyag.

Hogy rohantak be a szerkesztő-egységbe azután? A Nap hosta elsőknek a hírt, röviden, de aztán csak úgy omlottak a hasábos tudósítások. A riporterek még a tollba is beszállott. Szinte belelecsaklott.

„A belügyminisztériumban régen felűnt már, hogy egy idő é a rendkívül sok patka jogot adtak ki, felkérte tehát a belügyminisztérium a rendőrséget, hogy ennek oka iránt érdeklődjék...”

Egyik estilap így fogott bele a tudósításba.

Vagy:

„Látkóczy aszállt egy perere sem kimozdulva hátsóba, kocsiba ült, a vasútra hajtatott és elutazott!”

Egyik stilusára nagyon kényes reggeli lapból omlózik ki ezt a „citátumot.”

De ki törődnek most ezse? A riporterek elfogták a maguk Kecskeméthy Györgyüket, — megírják a „titokzatos bünyűt.”

És nekik ez a fő.

után az elnök *rendreutasította*, mert a horvát kormányt abszolutisztikusnak mondta és a bánt korrupcióval és becstelenséggel vádolta. Az ülés többi részét érdektelen szónoklatok töltötték ki.

Ghyczy Kálmán emlékezete.

Komárom ünnepe.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 27.

Kegyeletes ünnepe volt ma Komárom városának. **Ghyczy Kálmán**nak, Magyarország egykori pénzügyminiszterének, a bal-közép egyik híres vezérének emléktábláját leplezték le, melylyel szülőházát jelölte meg a hazafias kegyelet. Az ünnepre, melynek gyönyörű szép őszi idő kedvezett, a budapesti keleti pályaudvarról reggel 7 óra 25 perckor induló gyorsvonattal rándultak Komáromba a pénzügyminisztérium, az igazságügyminisztérium, a földmivelésügyi minisztérium és az országos függetlenségi párt képviselőinek küldöttsége.

A képviselők közül **Rakovszky István**nak, a képviselői elnöknek vezetése mellett lejöttek **Száss József**, **Korda Andor**, **Kuszka István**, **Szatmári Mór** és **Vildghy Gyula**.

Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter, **Popovics Sándor** dr. államtitkárral, továbbá **Ottlyk Iván** földmivelésügyi államtitkárral és a pénzügyminisztérium néhány tisztviselője szállott a vonatra. Ott voltak **Günther Antal** dr. igazságügyminiszter, titkárával, **Mikó Ferenc** dr. ral, **Ábrányi Kornél** miniszteri tanácsos, a sajtóiroda főnöke, továbbá a pénzügyminisztérium részéről a már említettek kivül **Kupecz Odön** államtitkár, **Kugler Miklós**, **Márfy Ede**, **Benkó Gyula**, **Margittay József**, **Pongrácz Vince** báró, **Wieland József**, **Végh Mihály**, **Szerdahelyi János** és **Grün János** osztálytanácsos, **Andreics János** bányatanácsos, **Agorástó Miklós** miniszteri titkár, **Paduch József** királyi tanácsos, segédhivatali főigazgató, végül a család képviselőjében **Ghyczy Kálmán** dr. ügyvéd.

A komáromi fellobogózott pályaudvaron nagy közönség élén **Kálmán** Rudolf főispán és **Domány János** polgármester fogadták a miniszterelnököt. A polgármester üdvözlése után **Wekerle Sándor** miniszterelnök a következőképen válaszolt:

— Tisztelt uraim! Nagy örömmel jöttem én és a tisztelt urak, akik velem együtt jöttök körükbe, hogy ebben a kegyeletes ünnepben részt vegyék. Nemcsak az öröm vezet ide akkor, amikor közléstünk egyik ilyen nagy alakja iránt rójuk le a kegyelet és tisztelet adóját, hanem kötelességet is vélünk teljesíteni, mert ez nem lokális ünnep, hanem merem mondani, nemzeti ünnep, amelyen minden hazafinak kötelessége egész odaadással és örömmel részt venni.

Ezután a fővárosi vendégek a főispánhoz hajtottak, ahi tiszteletükre vilásgreggelt adott.

Az ünnepség délelőtt fél 11 órakor kezdődött a Hinnusz eléneklésével, mire **Domány** polgármester ünnepi beszédet mondott, miközben az emléktábláról a lepel lehullt. Ezután a küldöttségek megkoszorúzták az emléktáblát. **Wekerle** miniszterelnök beszélt ezután, kijelentve a többi közt, hogy ritka az a nemzedék, mely megérti a kor intő szavát és a nagy emberek érdemeit. Kevesen élnek már azok közül, akik szerencsések voltak az ő oldalán melletted dolgozni. Mi az ő ta-

dár, te jó Istennek annak. Gyere velem, egy óra múlva hozom a titkot gyerekek.

— Csak minél hamarabb...

Megindult a két riportert: **Kovács Arnold** és **Fener Andor**, a „B. Tagblatt” munkatársai át Budára. A közsigatási bírósághoz.

Az alaposan kitanított kolléga jámbor és ragott és nagyot köszönt a portásnak.

— Kérem, lehet most a kegyelmes **Latkóczy** urral beszélni?

— Nem, szabad ágon van.

— P de nagyon szerettem volna vele beszélni. Videki ember vagyok, nagybátyám ismeri a kegyelmes urat s ajánlatot hoztam tőle. Szeretném, ha a kegyelmes ur betenne a belügyminisztériumban.

A portás jóakaróan végignézett a riportereken.

— No barátom! — felelte aztán sokat mondóan — utazás megint csak vége, a kegyelmes ur többet ugyan már senkit sem fog beprotégálni a belügybe.

A riporterek egezt tudtak. Jó nyomon vannak. Vissza most a József utcába. Beszélgettek **Latkóczy** lakására. Öreg házmester nyitotta fel az ajtó.

— Kérem, id haza van a kegyelmes ur?

— Deccy! Elment. Ugy-e maguk detektívek?

— Az nem épen.

mitványai vagyunk, akik itt megjelenünk, hogy tanúságot tegyünk halhatatlan érdemeiről. Ezután hosszasan méltatta érdemeit, azzal fejezve be beszédét, hogy áldott legyen emlékezete. Az ünnep a Szézat elnéklése után véget ért. Wekerle miniszterelnök a komáromi vár megtekintése után a gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

A leleplezési ünnep után a *Magyar Király* szállodában bankett volt, melyen *Kálmán* főispán a királyt, *Domány* polgármester a kormányt köszöntötték fel.

Autobusz vita.

Folytatólagos városi közgyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A jövő évi költségvetés részletes vitájára készült a törvényhatóság. Tegnapról azonban annyi restancia maradt, hogy a hátralék letárgyalása teljesen kimerítette a városatyák türelmét s így még holnap is össze kell gyűlniök, hogy az előirányzat minden tételéhez külön is bólinthassanak egyet és a polgármester számtalanszor elmondhassa a boldogító — helyben hagyatékot.

Két és fél óra hosszat tartó ülésében ma az autobus vállalat költségvetését s több jelentéktelen ügyet intézett el a közgyűlés, a mely a tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a képviselők nem valami nagy érdeklődéssel közepette fogott hozzá a napirend tárgyalásához.

Az autobus díjséréte.

Az autobus költségelirányzata tárgyalásának kapcsán a felszólalók előszerzővel adástak Szathmáry Károlynak, az üzem igazgatójának, aki azt az örömdetes tényt hozta a törvényhatóság tudomására, hogy az első negyedév nyeresége tizenegyzet ezer koronára rug s kllátásba helyezte, hogy ha egy év múltán nem is ennek négyszerezését, de a kétszeresénél nagyobb összeget fog tiszta haszon címen elszámolni.

A tanács javaslatát már az üzemköltségvetésnek bizottsági tárgyalása alkalmával ismertettük. E szerint az autobus vállalat jövő esztendő tiszta haszna tizenegyzet koronára van tervezve s ez az összeg nem direkte üsemi célokra fordítatik, hanem a házipénztárba folyik be. Továbbá a javaslat szerint két alap hasítandó ki a bevételből. Egy gépkopás és egy gép alkatrészek beszerzését eszközölő alap s a kettőt együttvéve tizenhatszáz koronával dotáltatja a tanács.

Szaporítandók a gépkocsik.

A javaslatot egész terjedelmében magáévá tette a közgyűlés, többek hozzászólása után. A felszólalások legtöbbször kiterjeszkedett a vállalat általános bírálatára is és utmutatásokkal szolgált a forgalom fejlesztésére nézve. Minden felszólaló megegyezett abban, hogy a kocsik száma elégtelen. Az autobuszt azért létesítette a város, hogy ott is legyen közlekedési eszköz, ahol a lovasút nem jár s azért a városatyák már most szívesen látnák, ha a külvárosok lakossága is autobuszon járhatna. *Csankor László*, *Reisinger Sándor* és maga a gépüzemigazgató is hangsúlyozták, hogy jóvedelem, forgalom, kiterjesztés csak akkor lesz jogosan várható, ha kellő forgalmi eszközzel bír majd a vállalat. *Reisinger* indítványára ki is mondotta a közgyűlés, hogy az első félévi mérleg elkészülte

után, tehát február hónapban a tanács és fizemigazgató kötelez lesz újabb kocsik beszerzésére vonatkozó javaslatukat a közgyűlés elé terjeszteni. Ugyanakkor behatóan meg fogják vizsgálni, vajjon a jegyszolgáltatás mal rendszerét továbbra is fentartásák-e, vagy pedig automaták útján szolgáltatassa ki a vállalat a közönséget.

Müller Károly a *Justh Gyula* képviselőházi elnökkel történt incidensből kifolyólag szóvá tette azt is, hogy a vasuti állomásnál a gépkocsik elhelyeskedése miatt kocsival nem lehet megközelíteni a pályaudvart. Kérte a főkapitányt, hogy segítsen a bajon.

Sarlot Domokos igen helyesen jegyezte meg, hogy a képviselőházi elnök loval azért bokrosodtak meg, mert elmulasztotta a kocsis a lovaknak a gépkocsik zakatolásához való hozzászoktatását. A gépkocsik miatt akár három kocsi egyszerre is behajthat a pályaudvar bejárata elé.

A polgármester különben asszal nyugtatta meg *Müllert*, hogy az új pályaudvar felépítése után, majd ez a baj is megszűnik. Erre a kijelentésre a közgyűlés legfiatalabb tagjait büszke remény töltötte el. Ok ugyanis megérik még azt az időt... Esután a költségvetést változtatás nélkül megszavazták.

Ké a felelős?

Érdekes vita fejlődött ki *Müller Károly* és *Reicher Károly* főügyész között a törvényhatósági bizottsági tagok vagyoni jogi felelőssége miatt. A tanács azt javasolta, hogy a közgyűlés a gyámpénztárban és egyes alapokban kezelt tőkéket helyezze el az összes aradi pénzütemetknél.

Müller Károly azt indítványozta, hogy a jövő havi közgyűlés döntson, mert oly kevesen vannak jelen ma, hogy nem akarja a távollévők helyett a vagyoni felelősséget vállalni. A kurla egy itéletére hivatkozott, amely szerint a jelen nem lévők vagy a jelenlévők, de nem szavazók esetleges károkért felelősségre nem vonhatók.

Ezzel ellentétben a főügyész a mellett érvelt, hogy ez a közgyűlés döntson, mert az elhelyezett tőkékért ugyis csak az nem felelős, aki határozottan nem mel szavas a tanácsai javaslat ellen.

A polgármester el is rendelte a névszerinti szavazást. Oten nem fogadták el a tanács javaslatát: *Müller Károly*, *Müller Gyula*, *Don Konstantin*, *Dengl Lajos* és *Blaskovics Antal*.

Miután tudomásul vette a közgyűlés, hogy a kormány nem enged meg az aradi pénzütemzeti részvényeknek óvadékkénti elfogadását a közszállításoknál és *Baldes Ferenc* árvaszéki igazgató kerpótiék iránti kérvényét elutasították, a polgármester a további tárgyalást holnapra halasztotta.

Kivételes állapotok Bosznia-Hercegovinában. *Budapestről* jelentik: Az utóbbi időben különböző hírek láttak napvilágot, amelyek arról szólnak, hogy Boszniában, különösen pedig Hercegovinában kihirdették a kivételes állapotot, továbbá, hogy a lakosság mindenféle zaklatásnak van kitéve, és végül, hogy a lakosságot az annexió mellett való megnyitkozásra kényszerítik. Mindezek a hírek, mint illetékes helyről közlik, célzatos koholmányok. Bosznia-Hercegovinában semmiféle kivételes rendszabályokat, amelyek a lakosságot érinthetnék, nem tettek.

A balkáni veszedelem.

Péter király és a trónörökös kibékülése. György herceg megint nyilatkozik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 27.

Végre rászánta magát az angol diplomácia is, hogy tiltakozzék a Balkánon való bujtogatás vádja ellen. A tiltakozás ma megjelent, de nem sokat változtatott a helyzeten. Törökországban most is folyik a fegyverkezés, György szerb trónörökös pedig folytatja hódító körutját. Nem sokat bizhatik küldetésében, mert megint kinyilatkoztatta egy hírlapíró előtt, hogy ha a hatalmak nem pártolják kellőleg Szerbiát, az megkezdí a háborút.

Távirataink, melyek közül egyik Péter király és a trónörökös teljes kibéküléséről beszél, itt következnek:

Anglia mosakodik.

Londonból jelentik: A külügyi hivatal a következő kommunikét küldte meg a lapoknak: Az osztrák-magyar sajtó ama közlései, amelyek szerint a Törökország és Ausztria-Magyarország közti közvetlen tárgyalások megszakitása Anglia tanácsainak és befolyásának volna tulajdonítandó, alaptalanok. Mindezen tárgyalások folyamán az angol kormány nem szünt meg szem előtt tartani azt, hogy a Törökország és Ausztria-Magyarország közti közvetlen megegyezés, hogy ha Törökországra kedvező, megkönnyitené az általános rendezést és hogy Törökország hivatott első sorban annak eldöntésére, vajjon azok a javaslatok, amelyeket neki tesznek, elfogadhatók-e, mert ő a legjobb bírása a saját érdekeinek. Angolország eme felfogását Törökország tudomására hozta, miután Törökország értesítette arról Angliát, hogy Ausztria-Magyarország vonakodik hozzájárulni a konferenciához, mielőtt Boszniára nézve közvetlen megegyezés jött létre közte és Törökország között.

A hatalmak konferenciája.

Párisból jelentik: A konferencia programjára vonatkozó tárgyalásokat most Péterváron folytatják. A német nagykövet a napokban át fogja nyújtani az orosz kormánynak az Ausztria-Magyarország és Németország által kidolgozott konferencia-programot, mely magában fogja foglalni azokat a feltételeket, melyek alatt Németország és Ausztria-Magyarország a konferencián hajlandó résztvenni. Az itteni hivatalos körök ragaszkodnak a konferencia eszmájához és remélik, hogy sikerülni fog az arra vonatkozó megegyezést létrehozni.

Az „Ikdem” hivatalos helyen szerzett információ alapján határozottan megcáfolja azt a hírt, hogy Szerbia Boszniából egy 18 kilométernyi széles darabot követel. A Suraj Ummed ugyasly kategórikusan cáfolja meg azt a jelentést, hogy Szerbia a szandzsákokat okkupálni akarja. Mindkét lap tendenciósusnak mondja e híreszteléseket.

A török fegyverkezés.

Konstantinápolyból jelentik: Figyelmet érdemel, hogy a török fegyverkezés október 15-e óta, amely napon a mozgósítást megkezdték, nemcsak hogy nem szünt meg, de fokozódik. A porta nem bizik Európában és teljesen felfegyverkezve készül a konferencia eshetőségeire.

Lemondatják a szultánt?

Konstantinápolyból jelentik: A szultán elleni állásfoglalás mind erősebb lesz. Az új török körök egészen nyíltan tárgyalják a szultán elmozdítását.

Ali és Izmail reakciókat, akik a Jildiz és egy mecset előtti ismert tüntetéseket rendezték, halálra ítélték.

Péter király és a fia

Bécsből táviratozzák: A Dayli Mail belgrádi tudósítója beszélt György herceggel, aki ezeket mondta:

— Harminc év óta rend és nyugalom van Szerbiában. A nép boldog és megelégedett. Harminc év óta, mikor az okkupáció bekövetkezett, a boszniai lakosság nyomorog és boldogtalan. Az osztrák adók súlyosan nyomják.

— Szerbiára nézve életszükséglet a tengerpart. Én nem sokat bízom a konferenciában. Nem akarok izgatni, de annyit mondhatok, hogy ha a hatalmak cserben hagynak, kénytelenek volnánk a háborúhoz folyamodni.

Belgrádból táviratozzák: A legutóbbi koronatanácson Péter király mellett György trónörökös is helyet foglalt. Ebből sokan azt következtetik, hogy a trónörökös és a király között megszűnt a feszült viszony. A trónörökös állítólag még vasárnap bocsánatot kért a királytól mult heti heveskedése miatt.

A Tagányi-Sulkovszky válóper.

Befejezéséhez közeledik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 27.

Az öt év óta huzódó s országos érdeklődéssel kísért Sulkovszky—Tagányi válópör ma olyan fordulóponthoz ért, a mellyel a nagy port felvert ügy igen rövid idő alatt befejezést fog nyerni. Tagányi jogi képviselője, *Steinhardt Mór dr.* ugyanis a mai napon kérvényt adott be az aradi törvényszékhez házassági életközösség visszaállítására iránt. Egy hónap múlva aztán hűtlen elhagyás címén válópört indít és a bíróság ez alapon ki is fogja mondani a válást.

A hercegnő még 1903. október havában nyújtotta be válókeresetét a törvényszékhez, amely először nem bontotta fel a házasságot, mert nem látta beigazoltnak a Tagányi ellen felsorolt vádakat. Ekkor a hercegnő jogi képviselője, *Polónyi Géza dr.* és *Pollatsek Alfréd dr.* fővárosi ügyvédek a táblához felbbeztek, amely az első bíróság ítéletét feloldotta s a törvényszéket a bizonyítékok kiegészítésére és új ítélelhozatalra utasította.

A törvényszék ezután az új bizonyítási eljárás befejeztével az előbbtől teljesen eltérő ítéletet hozott, amennyiben a házasságot a férj hibájából felbontotta. Most már Tagányiék felebbztek és a tábla megváltoztatta az elsőbírói ítéletet, a hercegnőt válókeresetével elutasította, mert az ítélet indokolása szerint Tagányi a bitvestársi hűséget nem sértegette meg.

A hercegnőnek most alkalma lett volna még a végső fórumhoz, a Kuriához fordulni jogorvoslatért, de ez nem történt meg. E helyett a hercegnő és Tagányi között ügyvédjük útján a hó közepén Bécsben egyezség jött létre. Az egyezségben a vitás vagyoni kérdéseket teljesen

elintézték és Tagányi, illetve a hercegnőtől származó kiskorú fia részére nagy anyagi előnyöket biztosítottak, amelyekkel szemben a férj kötelezte magát, hogy hűtlen elhagyás címén maga indít válópört neje ellen.

Enek a megállapodásnak következménye az a kérvény, amely ma érkezett az aradi törvényszék polgári iktatójába. Tagányi a házassági életközösség visszaállítását kéri. A törvényszék most egy végzésben fel fogja hívni a hercegnőt, hogy egy hónapon belül térjen vissza a férjéhez. Ez természetesen nem fog megtörténni s ekkor Tagányi hűtlen elhagyás miatt beadja a válókeresetet, amelynek a bíróság a törvény alapján helyt fog adni és a házasságot felbontja.

A főváros nagy panamája.

Dagad a vízmérő-botrány. — Újbb vádak és leleplezések.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 27.

A főváros nagy panamájának, a vízmérő-óráknak ügye ma igen csunya és sok embert kompromittáló vádakhoz vezetett fel. A mai vizsgálat az eddig gyanúsított tisztviselőknél kívül egész csomó emberre és hivatalra irányította a gyanút, mely most már a hatalmas budapesti vízműnek, a káposztásmegyeri vízvezeték milliós építkezéseinek ügyeire is kiterjesztette a nyomozást.

A mai napon hallgatták ki *Perczel Béla* fővárosi bizottsági tagot és miniszteri számvizsgálót, aki először hívta fel a rendőrség figyelmét a vízmérő órákkal történt manipulációkra. Vallomásáról, mely igen sok emberről mondott el kompromittáló adatokat, valamint a mindinkább növekvő botrány egyéb új eseményeiről fővárosi tudósítónk ezeket telefonálja:

Kuncz vesztegetései.

Perczel Béla volt az, aki a vízmérő-óra panamára a fővárosnál már régebben rámutatott interpellált, vizsgálatot kéri, de munkája kevés eredménnyel járt. Ekkor határozta el, hogy végre jár a dolognak és kezdett adatokat gyűjteni. Kuncz egyik másik alkalmazottjával összefogott és — állítólag — hamarosan meggyőződött arról, hogy igaz volt, amikor a vízmérő-órák mögött nagy lakorrakosságokat, panamákat sejtett.

Kuncz felfigyésében ugyanis igen sok névvel szerepeltek kisebb-nagyobb összegek, de Kuncz a leghatározottabban tagadja, hogy ezeket az összegeket az illetőknek adta volna hanem ezek voltak azok az alkotmányos költéségek, melyeket Kuncz vagy személyesen kocsidíj, ragl díj, ebélpénz stb. címen felhasználta, hogy az illetők a dolgát ellátzák.

A eddig kihallgatottak megbotránkozással állították a gyanúsítás ellen, hogy őket vesztegettek volna, a bentan — és itt a bökkenő — ugyancsak divánban van Budapesten a hársági karácsonyi és újévi ajándék és a válókereset küldése. Ezek a karácsonyi ajándékok ugyancsak fizetési példék, néha fizetésnek, mert csak hivatalok képeben jelennek meg, néha pedig be is váltak, mert anny papírvégő, amely gyanúsítottak által kifizetésnek a megajándékozottak irószatára, akik az

ajándéknak örülnek, úgy mondják, várják is, de pénzt a világért sem fogadnának el.

Ugy hiszik, hogy ilyen ajándékokat nemcsak Kuncz küldött és senki sem gondolt rosszat mellette, mert az ajándékozás és elfogadás szokásjoggá lett. Csak most, mikor a vízmérő-órák kezdnek rosszul járni, tüntetik fel ezt a karácsonyi kedveskedést panamának.

Kuncz felfigyésében és levelezésében különben sok szó esik *Perczel Béláról* is. Arról az úrról, ki a borszói vízmérő-órák sehogyszem tetszetek, akik nem lehetett megkönyözkegni Kuncz óráknak és akik Kunczék erre meg rágalmaztak, hogy azért do gozik Kuncz ellen, mert a Magyar fém és lámpa-ugyár északban tette. E-re azután *Perczel* tényleg megcsökönyözött és elhatározta annak kiderítését: látszik, ki kapott valamit.

Új leleplezések.

Perczel ma délelőttre idézte *Sándor kapitány*. Vallomása a legsúlyosabban kompromittáló adatokat szolgáltatva *Kailinger* igazgató ellen. Még tartott a kihallgatás, mikor megjelent a rendőrségen *Bárczy István* polgármester, aki az ügy új stádiumáról informáltatta magát. Ugyancsak többször érdeklődött az ügy iránt *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter is.

Perczel vallomása mind bizonyosabbá tette, hogy a panama számai a vidékre is kiterjednek. Arról van szó, hogy nyolc vidéki polgármester és főmérnök is tudott az üzelmekről. Hír szerint *Freund Emil*, a vízműtársaság tisztviselője csendes társa volt *Kailingernek*. *Freund* lakásán legközelebb házkutatást fognak tartani.

A nyomozás kiterjed most a káposztásmegyeri vízmű milliós építkezéseire. A gyanu szerint a mérnökök és más irodai tisztviselők működése is be van keverve az ügybe. A káposztásmegyeri vízmű két volt alkalmazottját, *Hölgye Antalt* és *Dedk Györgyöt* megidéztek a rendőrségre. Ezek hír szerint terhelő vallomást akarnak tenni.

Ami a vízmérő-óra „gyárat” illeti, arra nézve *Perczel* vallomása igen terhelő. Kiderült, hogy a Kuncz-féle gyárban nem-hogy 2—3 ezer, de 2—3 vízmérő-órát sem csináltak. A munkások egyáltalán nem értettek órák készítéséhez.

Ezek a dolgok igen kompromittálók *Vosits* tanácsosra és *Buzáth János* tanácsjegyzőre. *Buzáth* ma nyilatkozatot küldött be *Bárczy* polgármesternek, melyben tiltakozik mindenféle gyanúsítás ellen és kéri önmaga ellen a fegyelmet megelőző vizsgálat elrendelését.

Vosits tanácsos nyilatkozata.

A kihallgatásokat egész délután folytatták. Délutánra volt beidézve *Vosits* városi tanácsos is, akinek sokáig kellett várni az előszobában, amíg a rendőrkapitány *Buzáthot* hallgatta ki. Az előszobában az újságírók beszélgettek *Vosits*csal, aki ezeket mondta:

— A legnagyobb ámulattal olvastam *Velencében* a rendőri nyomozásról szóló híreket. Nézetem szerint *Kailinger* olyan becsületes ember, hogy még abban az esetben is, hogy ha 1000 bizonyíték szólna ellen, tűzbe menném tenni a kezem a becsületéért. Csak egy szemrehányással lehet illetni: azzal, hogy a gyárról beadott szakvéleménye igen felületes bírálaton alapult és ez oka a zavarnak.

Vosits kihallgatásáról, mely a késő esti órákig tartott, eddig még semmi sem került a nyilvánosság elé.

A színésznő türkizjei.

Esténként leteszi.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A Központi kávéház színész-asztalánál mesélte az aradi színház egyik fiatal tagja az alábbi pajkos, de tanulságos történetet.

Egy kis karhölgy a mi nap egy pár szép türkizes fülbevalóval jelent meg a próbán. Az ékeszer valóságos szezációt keltett és a pályatársnők az indulatok összes színében fogták körül a ragyogó ékkövet, illetőleg a kis karhölgyet aki a türkizforradalom okozója volt.

A türkiz néikül szűkölködő kis karpillák először elzöldültek a dühtől, azután elsárgultak az irigységtől, majd kipirultak a láztól és végül belekékültek abba a gondolatba, hogy meghalnak, ha nem tudnak hasonló fülbevalót szerezni. Nehegy pedig a kis türkizes lány gunyorosan fogadhatta a később jelentkező türkizeket, már most körülfogták.

— Gyönyörű függőd van, akárcsak az enyém.

— Az enyém is éppen ilyen, csak nagyobbak a türkizek.

— En már két éve nem viselem. Othon beépít a por...

— Másnap, hogy, hogy nem, csakugyan vala mennyien türkizes fülbevalókkal jelentek meg. A formás, kis fülcsékek mind megkapták a maguk türkizeket és este a színpadon valóságos türkizláz arakodott.

Es ekkor egyszerre valamelyik kulissza mögül előlépett egy furfangos színűgyér és vállalkozott arra, hogy lezzereli a különös türkiz forradalmat. Hogy rosszmájúságból tette e, vagy azért, mert már őt is ostromolta valaki türkizekért, ez nem tudható. De annyi bizonyos, hogy a kezégyébe eső legzölzelebbi türkizes karpillát megszólította.

— Édes fiam, hát megbolondult? Nem teszi le azokat a fülbevalókat?

— Van e zembé! Hiszen ma kaptam, — szölte el magát a kis ka pille.

Erre a fiatalember igen komolyan karon fogta a leányt és egy meghitt zugba vitte:

— Maga tapasztalatlan asszony. Csak nem akarja egész életére nevetségessé tenni magát?

— De miért?

— A türkiz egy csodálatos kő. Valami megfejthetetlen titok van benne... Valami szörnyű babona, mely elől ki kell térni.

— Ugyan ne tréfáljon. Micsoda titok volna egy kőben? — tűnődött a karleány a csodálatos felfedezésén.

— A türkiznek az a titka, magyarázta a férfi, hogy ha olyan nő hordja, aki már megkóstolta a gyönyörök bűnjét, vagy a bűnök gyönyörét: a türkiz elveszti a színét.

— Ne mondja.

— De mondom, mert ez így van.

— Csodálatos — szölte elgondolkozva a kis karpille?

— Nagyon csodálatos — erősítette a férfi — a türkiz negyvennyolc óra alatt elveszti a színét, ha...

— Jó, jó, már hallottam. — idegeskedett a kis kartündér és rosszkedvűen hagyta ott a tanácsadóját.

Az ármányos ur az este még öt türkizesleányt is sugta meg a nagy titkot.

Másnap az összes türkizes fülbevalók potomon visszakerültek az ékszerészekhez. A kis karhölgyek ijedten szabadították meg magukat az indiszkrét fülbevalóktól.

Csak az a kis színésznő, aki legelőször jelent meg a türkizekkel, viselte tovább is rendületlenül a változatlanul ragyogó ékköveket.

A színpadon aztán elkecseregett szemrehányásokkal fogadták az ármányost.

— Nézte, hiszen mindabból, amit mondott, egy szó sem igaz.

— Honnan gondolják?

— Hát „ez“ már egy hete hordja a türkizeket és azok még mindig ragyognak.

— Holott...

— Már pedig...

— Noha...

— Pst! — intette csöndre a lázongó kórust a fiatalember és sugva magyarázta:

— De esténként leteszi.

MEGVÁDOLT VÁROSI SZAKÉRTŐ.

Domán Sándor följelentése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Pikáns beadvány érkezett ma a városi tanácshoz. Domán Sándor aradi paplángyáros és szőnyegkereskedő tudomására adta a tanácsnak a kereskedőknek Hoffmann Antal városi szakértő ellen való kifogását. Az aradi szállítók ugyanis olyan vekszálásoknak vannak kitéve a munka átadásánál, hogy aradi kereskedő lehetőleg nem pályázik városi munkálatokra. Domán Sándor, aki a saját szállítmányánál konstataulta ezt, most beadványban panaszolja el a visszás állapotot és orvoslást kér.

Az érdekes beadványt itt közöljük:

Tisztelt Tanács! Folyó év július havában megbízást kaptam a városi új elemi iskolák redőnyelnek szállítására. A szállítás folyamán a város mérnöki hivatal kifogással a redőnyök minőségéről, mert a város szakértője azokat megvizsgálta és minőségüket meg nem felelőnek találta. A kifogásokat visszautasítottam, mert a szállított redőnyök minőségileg nem hogy rosszabbak lettek volna, de jóval jobbakk voltak, mint amilyen minőségűt szállítanom kellett. Dacára a ténynek, a kellemetlen évek egész sorozatát kellett elűrnöm, mert Hoffmann Antal ur, a város jóformán egyedüli szállítója, a mások ügyében kiméretlen szigorú bírónak állapította meg, hogy az én áruim 30-50%-kal rosszabbak, mint amilyeneknek lenniük kellene. Az ő szakértelme ellenében két szakértő: állítottam, kik egyaránt minden igazolták, hogy a szállított áru legalább olyan jó minőségű, mint amilyeneknek szerződés szerinti lenni kell, de mindez kevés volt, mert Hoffmann Antal ur szakértelmébe meggyőzőhatárral, mert Hoffmann Antal véleménye évek hosszú sorának gyakorlata szerinti az egyedül döntő.

Igazságom biztos tudatában a vitás mintákat felküldtem a m. kir. technológiai iparműszemhez, ahol megállapították, hogy 70% légnedvesség és 18° hőfok mellett a szállított és a legelőször árú 42 kg m² több, összmunakabítás 148 85,5 mkg m² több, összszálak száma 10 szál több, mint a Hoffmann ur által jobbnak állított minta és kimondja a vélemény az is, hogy az én szállított áram redőnynek alkalmasabb, mint a Hoffmann Antal ur által jobbnak szakértett minta. Ezzel a magam ügye befejezést nyert. Nem hagyhatom azonban szó nélkül Aradváros mindenkor szakértője, Hoffmann Antal ur szakértelmét és eljárását. Hoffmann Antal ur, mint a jelen ügy is bizonyítja, szakértelemmel egyáltalában nem bír, szövétt áruhoz nem ért, minőség megállapításokról fogalna sincs — de annak dacára ő a város uralkodó szakértője. Hoffmann Antal ur szak és értelmellenes szakértelemmel eredményezték, hogy ma a városi pályázatokra nem is jelentkezik vállalkozó. Hoffmann Antal ur ahol csak teheti és lévén ő

a városnak mindezek dacára egyedüli szakértője, mindig teheti, üt és pedig lehetőleg nagyot üt azon, aki elég merészes, hogy a városnak olyan árut szállítson, amit Hoffmann Antal ur az ő tiszteletében elad, a városnál pedig ennél fogva szakért. Ezek után közérdekből és távol minden ellenszenvedői, mert hiszen éppen ebből az én ügyemből került ki erősen megtérszva Hoffmann Antal ur szakértelme, tisztelettel kérem, hogy a város jövőben saját érdekében olyan embert alkalmazzon szakértőnek Hoffmann Antal ur helyett, aki rendelkezik is a kellő szakértelemmel. Teljes tisztelettel Domán Sándor.

A beadvány elolvasása után kérdést intéztünk a megvádolt Hoffmann Antalhoz, aki a következőket mondta:

— Én nem hibáztam, azt tudom Maresch nem volt akkor Aradon, hát engem szólítottak föl, hogy mondjak véleményt a Domán szállítmányára fölött. Én elmondtam azt, amit tapasztaltam. Hogy én nem értek a dologhoz, az lehet a Domán véleménye. Az a kérdés, kinek van igaza?

Mi is azt kérjük: kinek van igaza? Mert erre az ügyre világosságot kell hozni. Ezt kívánja, ezt parancsolja a közérdek.

Krivány János szülei az aradi szegényházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A jövő hónap első napjaiban fogjátárgyalni az aradi esküdtbíróóság Krivány János ismeretes bűnpörét, amely abból keletkezett, hogy a megvegykori árvapénztárosa merényletet követett el a felesége ellen. A lejtőre jutott ember akkor hazajön és régi lakásukon keresni fogja öreg szüleit, akiket nem talál meg abban a lakásban, ahol akkor hagyta őket, amikor a merénylet után letartóztatták. Krivány Jánosnak az aranykőz-utcai szegényházba kell menni, ha öreg szüleivel akar beszélni.

Az öreg, őszfejú Krivány és a felesége ugyanis néhány nappal ezelőtt bement a szegényházba, mert nem volt mit enniök. Munkatársunk meglátogatta az elesett, szájalomraméltó házaspárt.

— Miért jöttek ide? — tudakolta munkatársunk.

— Miért? Hát valahogy csak élnünk kell, éhen csak nem veszhetünk, — felelte az öreg Krivány, s a szeméit törölgette. — A feleségem egészen elbetegesedett, én alig látok, olyan rossz a szemem. Hát mit csináljon ilyen két öreg teremtes?

— A fiúk nem segíti magukat?

— Miből segítene? Mesebeszéd az kérem, hogy neki pénze maradt abból a sok pénzből. Azt mások zsebelték el... Bár maradt volna, akkor nem kellett volna nekünk felélni azt a pár forintunkat, amit öreg korunkra tettünk el. Mert még mink segítettük őt, amíg a fogházban volt, nemhogy ő adott volna nekünk abból a pénzből, amit pénztárnok korábban eltett. Dehogyan adott... Szép pár száz forintunkat elköltött akkor is, amikor a fogházból kijött. Nem tudott mihez kezdeni. Biztatták mindenfelől, hogy majd kap valami alkalmazást. Azután megházasodott, elvette Lú Matildot. Annak volt egy kis vagyona: háza, szőlője, de hát azt eladták;

nem sok pénzt kaptak belőle, mert teher is volt a házon. Azután, hogy az a szerencsétlenség történt velük, tetszik tudni az a szőlőbeli véres dolog, hát elmentek Aradról. Azt hiszem, most Pesten laknak, de nem tudom biztosan, hiszen nekem soha se írnak. Hej, uram — fejezte be az öreg Krivány — nagyon szomorú időket kellett nekünk megélni, csak arra kérjük a jó istent, a feleségemmel együtt, hogy minél hamarabb elszólítson bennünket. Szegényen élni, még csak megjárja, de szegényben is élni, az rettenetes.

A kis leány tragédiája.

Megölte az új bor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Sajátságos, megröndítő tragédiáról kapunk értesítést Kistelek községből. Egy két éves kis gyermeket, Körmenyi Etelkát megölte a forrásban lévő bor, melyből az ártatlan gyermek néhány kortyot ivott. Az eset a következő:

Körmenyi János rendőr Kisteleken. A bő termés neki is behozta a maga borát, melyet lezárított és erjedés végéig az udvaron helyezte el. Hátra volt a bor értékesítése. A forrásban lévő bort hordókba árasztották, hogy azután a vevő kocsi elzárulhasson. Körmenyi feleségének valami dolga akadt a faluban és Körmenyi János, hogy a munkáját zavartalanul folytathassa és benn a lakásban ne csináljon valami kárt a kis leány, kihozta az udvarra, ahol ő és a segítségül felelő munkások a bor körül foglalatostkodtak.

Javában folyt a munka. A kis Etelka szépen játszatott az udvaron, anélkül, hogy valami baj történt volna. Már a kocsi rakták a hordókat s csak egy nyit edény volt, melyben a forrásban lévő bort tartották, amikor egyszerre azt látja Körmenyi, hogy a kis leányka belemerített a forrásban lévő borba és megkóstolja. Leugrott a kocsiról, hogy kivége a gyermek kezéből a bormerítő edényt, amikor az tántorogni kezdett és elesett.

Hirtelenben nem is tudták mi történt. Az elkábult leánykát öibe kapta az apja és szaladt vele az orvoshoz. Az orvos alkoholemregeszt konstatált s mindent megpróbált, hogy a mérgezés hatását ellensúlyozza. Az orvos fáradozása azonban hiábavaló volt. A gyenge szervezet nem bírta ki a szénarvval telített bor mérget és a leányka egy nap szenvedés után meghalt. A szerencsétlen apát, gyermeke halálán kívül még az is lezajlotta, hogy ellene a szegedi királyi ügyészség gondatlanságból okozott emberölés miatt megindította az eljárást.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerző: Dollárkirálynő, operett. (C bérlet.)
Csalótrák: A Remény, tragédia. (A bérlet.)
Péntek: Kutya van a kertben, bohózat. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Szombat: Kutya van a kertben, bohózat. (C bérlet.)

* A Dollárkirálynő. Az idei szezon slágere kétségtelenül Fali Leó diadalmos operettje, a Dollárkirálynő. Ezet nyitotta meg a színház az idei idényt. Azóta, ahányszor csak színpadra kerül és a bájos muzsikájú operett, a közönség mindig szívesen fogadja. Holnap játszik ismét a Dollárkirálynőt, a címszerepben Kállay Jolánca. A többi szerepét Sz. Rontay Boriska, Zalay Margit, Benkőné, Ladiszlav, Faludy és Polgár játsszák.

* Kutya van a kertben. Ma volt ennek a kacagtató francia bohózatnak díszletes előadásja, amely minden tekintetben sikerült. Az aradi közönség számára valószínűleg meglepetés lesz a Kutya van a kertben, amelynek szenarozása olyan nehéz és komplikált, hogy az igazgatóság a darab második felvonásában forgószínpadot létesített.

* Képtárlat. Zombori Lajos, a jelenleg élő legkiválóbb magyar állatfestő holnap rendez be kollektív tárlatát Weiss Leó könyv- és műkereskedő szalonjában. Holnap a sajtó részére lesz csak nyitva a tárlat, holnapután pedig a nagy közönség részére is megnyílik. A tárlatnak előreláthatólag úgy az erkölcsi, mint az anyagi sikere nagy lesz.

* Az Uránia hírel Szerdán utoljára kerül előadásra a kitűnő humoros műsor, mely a közönség nagy tetszésével találkozott. Minden előadást nagy és válogatott közönség néz végig és elismeréssel nyilatkoznak a pompás műsorról és a kellemes temperaturáról, melyet a kitűnően bevált fűtő készülékek idéznek elő. Nagyszabású előkészületeket tesz az Uránia színház, hogy Jézus életét és halálát, mely a tavaszszal szenarizált siker mellett került napnap után előadásra, újból bemutassa. Az Uránia igazgatósága a közönség köréből hangzatos állandó kivánságra határozta el magát a nagy anyagi áldozattal járó előadásokra. Ezt a szenarizált kiváló bibliai drámát bizonyára a legnagyobb érdeklődéssel várja a közönség.

Elpusztított tanyák.

A béreslegény boszúja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A kerületi csendőrség — mint nagylaki tudósítónk jelent — a napokban egy nagylaki illetőségű béreslegényt tartóztatott le a gorszal tanyák között, aki bosszúból gyújtogatott s ezáltal két gazdát koldusbóra juttatott.

A veszedelmes béres: Anya Lászlának hívják, 26 éves és Szabó Ferenc gazdálkodónál állott szolgálatban, ahol elég jó sora volt, de még sem érezte magát egészen boldognak, mert a szomszédos tanyabeliek, az ő állítása szerint, folyton csúfolódtak vele, ami elkésztette.

Ilyen lelkiállapotában aztán a béres boszúra gondolt s elhatározta, hogy felgyújtja a csúfolódóknak a tanyáját.

Ez elhatározását nyomon követte a tett is, mert e hó 23-án reggel 7 óra tájban, mikor nem félt a tettenérésről, felgyújtotta Bodrogi János gazdálkodónak szomszédos tanyáját, mely pillanatok alatt lángba borult s dacára a környékbeli lakosok segítségének, csakhamar porrá égett.

Ez el azonban még nem volt kielégítő a béres bosszúvágya, ki az oltásnál is segédkerült, nehogy a gyújtogatás gyanúja felé irányuljon.

Meg az nap este, mikor a tanyák között már minden elcsendesedett s az emberek pihenésre tértek, elsomfordált a másik szomszédos tanyára, mely 646. szám alatt a Petrás Antal tulajdonát képezi s azt is felgyújtotta.

Néhány pillanat alatt valószínűleg tüstenger világította be a környéket és verte fel az embereket álmukból, de a veszedelmet elfojtani nem tudták, mert egy másik tanya is lángot fogott és földig leégett rövid idő letelte alatt.

Mivel pedig a két tüzest azt a gyanut keltette, hogy szándékos gyújtogatás esete főleg lenn, a csendőrség vizsgálatot indított s a körülmények egybevetése után Anya Lászlát bérest vette kihallgatás alá, ki hosszas tagadás után beismerte a gyújtogatást, azt mondván, hogy azt bosszúból tette.

A bérest letartóztatták és átadták a bíróságnak.

Vizsgálat egy alispán ellen.

Beigazolt bűnpalástolás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 27.

Gottesman Miklós dr., Máramaros vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a máramarosi függetlenségi és 48-as párt főtitkára, még 1907. évi november hónapban fegyelmi panaszt adott be Szabó Sándor, Máramaros vármegye alispánja ellen, amely panaszában sikkasztás, okirathamisítás és hivatali mulasztások elűssolásával, illetőleg bűnpalástolással vádolja meg az alispánt.

Máramaros vármegye közigazgatási bizottsága Kökényesdy Mihály dr. és Nyegre László országgyűlési képviselőket, mint Máramaros vármegye közigazgatási bizottságának tagjait küldte ki, hogy vizsgálják meg az ügyet. A két kiküldött vizsgálóbíró a vizsgálat befejezése után azt jelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy Szabó Sándor alispán nem bűnpalástoló. A bizottság a jelentést tudomásul vette s olyanforma határozatot hozott, hogy Gottesman Miklós dr. ellen rágalmazásért a bűnvádi eljárás megindítandó.

Ebből a rágalmazási pörből azonban nem lett semmi, ellenben Gottesman Miklós dr. főlebbeséget adott be Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek, melyben kifejtette, hogy a közigazgatási bizottság két kiküldött vizsgálóbírója, Nyegre László és Kökényesdy Mihály dr. őt, mint panaszost, az ügyben ki sem hallgatták, tanult nem idézték be s az így lefolytatott vizsgálat adatai alapján hozta meg a bizottság a Szabó Sándort főmentő, őt pedig panaszával elutasító határozatát.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a felebbezésre elrendelte, hogy a panaszolt ügyekben új vizsgálat tartassék. Az új vizsgálat hó napokon át tartott, míg végre most befejezését nyert s Gottesman Miklós dr. összes vádpontjait igazolta.

Megállapították ugyanis, hogy Cziple János ellen, aki egyidőben volt segédjegyző és községi bíró ugyanazon községben (Fahéregyházán), egyesítvén magában a felelős pénzkészlet és ellenőri, több rendbeli hivatali sikkasztásért és „el nem számolt pótdórt” fegyelmi vizsgálatot rendeltek el. Cziple Huber Odén főszolgabíró a kiküldött számvevő javaslatára állásától fölfüggesztette, az alispán pedig, bár Cziple manipulációt négy éven át ismétlődtek, az ötödik évben állásába visszahelyezte.

Az alsónemesi községi jegyző, Varovszki ellen százhárom esetben állapították meg a hivatali sikkasztást, s Szabó alispán száz korona fegyelmi büntetéssel sújtotta, mely után az alispán tanácsára és jóvoltából fölemelt nyugdíjjal visszavonult a hivatali élettől.

A miniszter egy Máramarosra rendezett bába-tanfolyamra a tanfolyamon résztvevőknek ösztöndíjakul 1800 koronát küldött. Ez az összeg nem került rendeltetési helyére, mindazáltal az alispán, bár a bűnös manipulációról már évekkel előbb volt tudomása, a vétkeket tisztviselőt nem vont felelősségre.

Ezeket állapította meg a Szabó Sándor, Máramaros vármegye alispánja ellen a belügyminiszter utasítására elrendelt vizsgálat.

Miért nem jött Cardenos mester?

Izgalmas jelenet az aradi színpadon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Na, igen, hát miért nem jött Cardenos mester? Hogy ki az a Cardenos mester, arra megfelel az aradi színház tegnapi színlapja, amely a *Boszorkány* című dráma szereplőit tartalmazta.

Az a bizonyos Cardenos mester a Boszorkány egyik szereplője: *Dellé*, aki egy ósz papot alakított. Ennek az ósz egyháznak a harmadik felvonásban meg kellett volna jelenni. A színpadon várták a szereplők és pedig nem kevésbé csinos szereplők, mint *Zalay Margit*, *Kun Irén*, *Mártonfi Róbert* és a színtársulat ékessége: *Kukcsár Lajos*. Ez a négy tagú társaság szörnyű mód várta Dellét, a fehér hajú papot. Zalay azt mondta:

— Majd megmondja Cardenos mester, hogyan történt a dolog. Majd ő elbeszéli nektek ezt a szörnyű esetet.

De Cardenos mester nem jött. Pedig a publikum kíváncsian leste: hogyan fogja elmondani Cardenos ama rettenetes nagy dolgot, amit még Zalay Margit is szörnyűségnek talált. A mester nem mutatkozott. Ugy látszik, ő se tudta azt a rémes dolgot. Egyszóval: nem jött. Kínos csönd... még kínosabb szünet... Az előadás mindjárt megakad... mi lesz itt... mi lesz itt... A nézők versenyt berzongtak a színpadon állókkal. Ámde nem történt nagy baj. Mártonfi elsimította a dolgot. Ő ugyanis elszánta magát és a drámában — rögtönzött.

— Igen, jönni fog Cardenos, mert jönni kell; és ő egyszerűen el fogja mesélni azt a történetet. Mert Cardenos ezt jól tudja, de Cardenos néha kéretni szokta magát, sőt olykor egyszerűen el is marad...

Hogy miket mondott volna még szegény Mártonfi, azt mi épp oly kevésbé tudhatjuk, mint ő. Hiszen az a pillanat hatásától függ. De szerencsére nem kellett tovább rögtönöznie, mert a háttérben megszólalt — a templomi csöngetyű. A muzsikáltsabb nézők úgy hallották, mintha ezt csilingelte volna:

— Hol van Cardenos mester? Hol van Cardenos?

Nahát hol volt Cardenos? Mi nem tudjuk. Csak egy ember fogja ezt tudni: a színházi ügyelő.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Laikus e a rendőrtanácsos? Fővárosi tudósítónk jelenti: Az államrendőrség detektívvel régóta figyelemmel kísérik egy *Markovics Lipót* nevű fiatalembert, aki ellen az a gyanu merült, hogy passzív homoszexualitással keresi a kenyerét. Nemrég két detektív az Endre-kávéház előtt letartóztatta és bevitte a rendőrkapitányságra, ahol utcai szerelemárlás miatt indult meg ellene az eljárás. *Sajó Sándor* rendőrtanácsos vezette a nyomozást, amely azonban nem járt eredménnyel. A fiút mindamellott másfél napig a rendőrségen tartották, azután utcai botrány okozás miatt öt-korona pénzbírságra ítélték. *Markovics Lipót* születésnapján a rendőrségen jártak, ahol *Sató Sándornál* a fiuk sorsa iránt érdeklődtek. A rendőrtanácsos kemény hangon figyelmes tette az öreg *Markovicsot*, hogy vigyázzon a fiára s ezt a figyelmeztetést reprodukálhatatlan kifejezésekkel indokolta meg. *Markovicsék* erre rágalmozás címén *Ormos Béla* dr. ügyvéd utján följelentették *Sajót*, akit a lesújtó erkölcsi bizonyítvány miatt ma vont felelősségre

Bénke járásbíró. A tárgyalást lefolytatták s mikor már mindkét fél elmondta a perbeszédet, a vádlott rendőrtanácsos a bizonyítás kiegészítését kérte abban az irányban, hogy az inkriminált kifejezéseket jogosan használta. *Ormos dr.* kifogásolta a bizonyítás kiegészítésének elrendelését, mert *Sajó Sándor* a vád- és védbeszédok elhangzása után, tehát nem perrendszerűleg kérte a tárgyalás elnapolását. A bíró azzal a megokolással, hogy a vádlott járattalan a perrendtartásban s így a formákat nem tarthatja be, elrendelte a bizonyítás kiterjesztését s e célból a tárgyalást elnapolta. A főmagánvádió képviselője a határozat ellen semmiséget jelentett be, mert szerinte egy rendőrtanácsos nem laikus a perrendtartás terén.

SÜLYOS VÁDAK egy szövetkezeti üzletvezető ellen.

Feljelentették Mihálik Bélát. — A bőr-
ipari szövetkezet rendkívüli közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Többször megemlékeztünk már azokról a súlyos természetű zavarokról, melyekbe egy aradi szövetkezetet üzletvezetőjének könnyelműsége és lelkiismeretlensége sodort. Az aradi és vidéki iparosok bőr-
raktárszövetkezetében támadtak e zavarok, melyeknek okozója *Mihálik Béla* szövetkezeti üzletvezető és igazgatósági tag működése volt.

Mihálik Béla iránt, aki *Mihálik József* szövetkezeti elnök fia, teljes bizalommal viseltettek a szövetkezet tagjai. Így történhetett, hogy ő, aki tulajdonképpen csak a könyveléssel volt megbízva, az év elejétől fogva ezenkívül minden meghatalmazás nélkül a pénztárt is kezelte. Eleinte e működése ellen semmi kifogás sem hangzott fel, a nyár folyamán azonban a szövetkezet a könyvvezetés terén nagyfokú szabálytalanságokat észlelt. Ekkor megbízták az igazgatóságot, hogy szakértővel vizsgáltsa meg a könyveket. Az igazgatóság *Probst Elemért*, az Aradi Ipar és Népbank tisztviselőjét kérte meg a könyvek átvizsgálására. A szakértői vélemény felolvasását a mai rendkívüli közgyűléstárgysorozatára tűzték ki. A szövetkezet tagjai épen ezért nagy érdeklődéssel és várakozással tekintettek a közgyűlés elé, amely ma délután fél három órakor folyt le az ipartestület helyiségében.

A szövetkezet elnöke *Mihálik József* nem jelent meg, helyette *Karczagi Sándor* alelnök vezette a közgyűlést, amelyen körülbelül harmincan vettek részt a szövetkezet tagjai közül.

Az elnök előadta, hogy *Probst Elemér* az igazgatóság megbízásából átvizsgálta a könyveket és a vizsgálat eredményéről ma terjesztette be szakértői véleményét. Kéri tehát *Somló Ármint* dr. szövetkezeti ügyészt, olvassa fel *Probstnak* a könyvek átvizsgálásáról készített jelentését.

A jelen voltak feszült figyelemmel hallgatták a felolvasott terjedelmes szakértői véleményt, amely teljes részletességgel foglalkozik a könyvelés körül tapasztalt szabálytalanságokkal. E szerint a könyvelésben számos tévedés van, amely ha-

nyagságból és tudatlanságból ered, de ezenkívül hamis elkönyvelések is sűrűn fordulnak elő. Így sok adós számláján visszaru címén különböző összegek szerepelnek, amelyek az illetők javára vannak írva a nélkül, hogy a strazzában nyoma lenne visszaru érkezésének. Ilyen tételek szép számmal fordulnak elő a főkönyvben.

A jelentés szerint van továbbá olyan tétel is, amelylyel a szövetkezet egyik hitelezőjének javára fizetést könyvel el s erre a célra a pénzt a szövetkezet pénztárából fel is vette, tényleg azonban ki nem fizette.

Felemlíti azután a jelentés, hogy a könyvek tanúsága szerint *Mihálik Béla* a szövetkezet pénztárából több mint tizen-nyolcezer korona készpénzt vitt el oly címen, hogy ő a szövetkezetnek ennél sokkal nagyobb összeget adott kölcsön. Az igazgatóság tagjai azonban ilyen kölcsönről mit sem tudnak és így az üzletvezető önkényüleg vette fel a pénzt, noha ez az igazgatóság hozzájárulása nélkül nem állott jogában.

Végül a szakértői vélemény elmondja, hogy *Mihálik* ez év júniusában egy szövetkezeti adós nevére 2950 koronáról váltót hamisított, azt ellátta a szövetkezet pecsétjével, mint valódi váltót aláíratta az igazgatóság két tagjával és egyik aradi pénzügyésznél leszámíttatta. Mikor ez a váltó lejárt, a szövetkezet pénzén kiváltotta.

A jelentés még több apróbb-nagyobb tételt említ fel, amelyek a felsoroltakkal együtt lopásra, sikkasztásra és okirathamisításra vallanak.

A szakértői vélemény felolvasása után *Olár Jusztin* azt indítványozta, hogy miután az igazgatóság maga is meggyőződött a jelentésben foglaltak valóságáról, tegyenek bünvádi feljelentést *Mihálik Béla* ellen.

Az indítványt a közgyűlés egyhangu helyesléssel fogadta és nyomban megbízta a szövetkezet ügyészét, *Somló Ármint* drt, továbbá *Várhoz László* és *Tausch József* igazgatósági tagokat a feljelentés megtételével.

Ezután a közgyűlés izgatott hangulatban véget ért, *Somló ügyvéd* pedig a két igazgatósági taggal együtt azonnal felment a rendőrségre és megtették a feljelentést. Délután két órától este fél hézig vették fel a rendőrségen *Greén Nándor* h. főkapitány és *Török Lajos* fogalmazó vezetésével a főkönyvet. Beidézték és kihallgatták *Probst Elemért*, a szövetkezet könyveinek átvizsgálóját is. *Probst* a rendőrségen ugyanazokat adta elő, amiket a közgyűlés elé terjesztett jelentésében sorolt fel.

Az igazgatósági tagok kérték a rendőrséget, hogy *Mihálikot* azonnal tartóztassák le, *Greén főkapitány* azonban ezt nem rendelte el.

Holnap délelőttre a rendőrség bekérte a szövetkezet összes könyveit, azután pedig az ügyet át fogja tenni az ügyészséghez.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:
Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetői osztály 151.

Nem lesz Westinghouse-gyár Aradon.

Návay Aladár hozta hírül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27

Az Aradi Közlöny már napokai ez előtt megírta, hogy a Westinghouse-gyár alakuló közgyűlésének megtartása elé súlyos akadályok gördültek. Elmondottuk azt is, hogy Papp Géza dr. a polgármesterhez intézett levelében tudomására hozta, hogy az alapszabályok szövegezése közben támadt ellentét közte és Drake, az amerikai gyár megbízottja között, melyek kiegyenlítésére azonban a megbízottnak nem volt felhatalmazása. A tárgyalások függőben maradtak s az alakuló közgyűlést nem lehetett szeptember hó végén megtartani.

Mint ma Budapestről kapott tudósításunkból kitűnik az aradi gyár alapítása nemcsak hosszú időre tolódt el, hanem valószínű, hogy az alakuló közgyűlést egyáltalában nem fogják megtartani. Ezt a tényt, mint forrásunk jelzi, a párisi igazgatóság határozta el, amely már nem is foglalkozik többé az aradi gyáralapítás kérdésével.

Mint fővárosi tudósítónk jelenti, Návay Aladár, a kereskedelmi miniszter párisi szaktudósítója hozta ezt a sajnálatos hírt Budapestre. Návay holnap este Budapesten felolvasást tart s ebből az alkalomból érkezett haza. Tegnap este magyar gyárosok társaságában tartózkodott.

Egy előkelő torontálmezei földbirtokos is a társaságban volt s ez terelte a beszélgetést a Westinghouse-gyárra.

— Jobb szemmel láttam volna — mondotta — ha az én hazámban készül a gyár, sokat is fáradoztam az érdekében, de Papp dr. barátom beleszeretett Aradba s így Aradon alapítja. Én az akciótól visszavonultam teljesen, de azért a sorsa érdekelt. Mint értesültem, némi differencia kiegyenlítése után már legközelebb megtartják az alakuló közgyűlést is. Aradon lesz, mert a város háromszázezer koronás aláírásával segített az alapításban.

A földbirtokos megjegyzéseit figyelemmel hallgatta Návay, majd mikor végére ért beszédének, így szólott az egész társaság hallatára:

— Az amerikai Westinghouse társaság magyar alapításából sem a közel jövőben, sem a pénzügyi helyzet alapos megváltozásának idején belül nem lesz semmi. Az alapítást a párisi igazgatóság intézte ez ideig s épen a legutóbbi napokban volt alkalom egyik vezető férfiutól hallani, hogy a párisi vezetőség teljesen elejtette az aradi alapítás ideáját.

Drake visszajött Budapestről és referált a magyar alapítókkal folytatott tárgyalásokról. Mikor az igazgatóság meggyőződött arról, hogy Papp dr. ragaszkodik a légték szabadalom fejében adandó pénzbeli rekompenciákhoz, akkor kimondotta, hogy a jelenlegi pénzügyi viszonyok mellett többé nem forszírozza az aradi gyár létesítését. A maga részéről ezzel be is fejezte az akciót.

Návay érdekes nyilatkozata után tehát bevégzett ténynek kell elfogadni, hogy Aradon Westinghouse-gyár nem épül.

MIREK.

— Időjárás. A meteorológiai tudósítók jelentése szerint a hó 28-án az időjárás: Enyhe, nyugaton elvélve csapadék, keleten hó, éjjeli fagy.

— Az osztrák miniszterelnök Budapesten. Budapestről jelentik: Beck báró miniszterelnök ma reggel Glanz báró miniszteri fogalmazó kíséretében Budapestre érkezett.

— Delegációs estély. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Zichy Tivadar gróf, a magyar delegáció elnöke ma este a Park klubban fényes lakomát rendezett a delegáció tagjainak tiszteletére. A lakomán megjelentek a magyar miniszterek, a közös miniszteriumoknak Budapestben tartózkodó tagjai és az osztrák s a magyar delegációnak számos tagja. A fényes estély a késő éjjeli órákban ért véget.

— Bírák az informálás ellen. Budapestről jelenti tudósítónk: A Grecsák Károly királyi bíró elnöklété alatt álló országos bírói és ügyvédi egyesület a felsőbb bíróságoknál is elterjedt informálások kiküszöbölésére érdeklődésben bocsátott intézett Günther Antal igazságügyminiszternek. Ki kell küszöbölni — mondja többek közt a beadvány — azt a téves híret, hogy a bíróságoknál, különösen a felsőbb bíróságoknál befolyásos vagy magukat ilyeneknek feltűntető egyének járhatnak kedvező döntést. Ezzel fogva kizárását követelik annak a lehetőségnek, hogy a bíró a perben ki nem írt közzélményeket is figyelembe vegyen és követelik a bírói ügyviteli szabályok olyan rendezését, amely az informálást lehetetlenné teszi.

— Vidéki lapszerkesztők Kossuthnál. Fővárosi tudósítónk jelenti: A vidéki függetlenségi és 48-as lapok szervezete ma délelőtti tisztelettel Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél Halász Lajos képviselő vezetésével. Sas Ede nagyváradi szerkesztő beszédében rámutatott arra, hogy a mostani viszonyok között igen nagy szükség van arra, hogy a függetlenségi sajtó az országos függetlenségi párttal szoros kapcsolatban álljon. A küldöttségnek, mely a függetlenségi sajtó részére Kossuth támogatását kérte, Kossuth többek közt így válaszolt:

— Nagyon örülök annak, hogy belátták önök is a tördelés szükségét. Az összetartásra a mostani harcok között kétszeresen szükség van. Ne mondjanak le elvekről, ne adják fel azok érvényesítését, mint ahogy én sem adom fel még a miniszteri székből sem.

Beszéde végén Kossuth megígérte a függetlenségi sajtó támogatását. A küldöttség ezután Hoitsy Pálnál, a 48-as párt alelnökénél tisztelegett. Holnap Wekerle miniszterelnökénél és Ábrányi Kornélnál, a sajtóiroda főnökénél fognak tisztelegni.

— Városok kongresszusa. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A magyar városok tavalyi kongresszusán elhatározták, hogy a városok érdekeinek megvitatására kongresszust rendeznek. Bárczy István elnöklété alatt ezen határozat folytán ma előkészítő értekezlet volt a budapesti városházán, ahol Poszony, Tamasvár, Nagyvárad, Miskolc, Szolnok, Sasntes és Esztergom polgármesterei vettek részt. Megalakitották az előkészítő bizottságot, mely a jövő évi májusban rendezendő kongresszus ügyeit fogja megállapítani és előkészíteni.

— A Széchenyi Wanderbilt pár családi öröme. Fővárosi tudósítónk jelenti: Wanderbilt Gladisznek, Széchenyi László gróf nejének ma

délelőtti leánygyermekét szülte. A grófné és az újszülött kisleány jól érzik magukat.

— Zeppelin felszállása. Friedrichshafenből jelentik: Zeppelin gróf ma délután Henrik porosz herceggel felszállott léghajóján és körülbelül 50 kilométernyi utat tett meg rövid egy óra alatt. Délután fél ókor a nagyszámú közönség óvációnja mellett leszállott.

— Ostromállapot Prágában. Prágából táviratozzák: A csehek és németek közötti összetűzések ma este megismétlődtek. A katonaság és csendőrség csak nehezen bírta elnyomni a zavargásokat. Számos sebesülés és letartóztatás történt. Hír szerint még az éj folyamán, legkésőbb azonban holnap elrendeli a kormány az ostromállapotot a cseh fővárosban.

— Örült a budai királyi várban. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt egy 40 évesnek látszó ember megálltotta a királyi várpalotán előtt álló őrt és arra kérte, hogy vezesse őt a királyhoz. Az őrt a vár őrszereire kirendelt rendőrfelügyelőhöz vezette az idegent, aki elmondta, hogy neki okvetlenül a királyhoz kell mennie, mert meg akarja köszönni, hogy a király őt császárrá nevezte ki. A rendőrfelügyelő látta, hogy őrlittel van dolga, elszállította azt a Lipóimezőre. A szerencsétlen ember Sarbán József szijgyártó-segéd.

— Véletlen vagy merénylet? Barcelona-ból jelentik: Egy utcában, amely 3 kilométernyire van a kikötőtől, ugyanazon időben, midőn a királyi pár a hajóján megakart tekinteni, robbanás keletkezett, amely azonban csak csekély kárt okozott.

— Nő, mint polgármester Londonból táviratozzák, hogy Buxingham grófságban a székfoglalásról híres Highwycombe városka képviselőtestülete a napokban polgármesterré választotta Dove kisasszonyt, a városi iskola egyik tanítónőjét. Miss Dove az első nő polgármester Angliában és megválasztása a nők egyenjogúsítása érdekében megindult mozgalom nagyfokú haladását jelenti. A választás teljesen törvényes és Miss Dove csak a békebeli funkciókat, amelyek szintén a polgármesterre várnak, nem fogja teljesíteni.

— A Ransburg-Kobrak-pőr vége. Néhány héttel ezelőtt Ransburg Sándor aradi bornagykereskedő család miatt feljelentette Kobrak Mór budapesti tőzsdebizományost és cipőnagykereskedőt. A vád tudvaleg az volt, hogy a cipőgyáros tőzsdejátékon 260 ezer koronával megcsalta a bornagykereskedőt. Ebben az ügyben — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — az ügyészség ma megszüntette az eljárást, mert nem talált büntető cselekményt.

— Három öngyilkosság Makón. Makóról jelenti tudósítónk, hogy ott ma három öngyilkossági eset fordult elő. Süket Jánosné 64 éves asszony és Bandk József földműves gyógyíthatatlan betegség miatt, Turi Sándor boldogtalan házasság miatt követte el öngyilkosságát. Mindhárman meghaltak.

— Verekedést rendező szakegylet. Már jelentettük, hogy tegnap este Budapesten a Baross-téren egy husz-harminc főből álló munkáscsoport megtámadta azokat a cipészegedeket és mestereket, akik Kaposvárra akartak utazni, hogy ott munkába álljanak és Budapestről több cipész munkást levigyenek Kaposvárra. A támadás ügyében — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a rendőrség vizsgálót indított és letartóztatta Szapora István cipészegedat, akire rábizonysolt, hogy tetteleg részt vett a támadásban. Elállították Pranner

Adóf 28 éves pincért, akinél két kést találtak, de nem bizonyult rá, hogy a tettlegerességben részt vett volna. A nyomás adatai és a vallomások arra mutatnak, hogy a támadást a cipészegedek Alsó Erdősor 22. szám alatti szakegyesületében szervezték ki, ahol külsőösen Szepora István bujtogatott. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— Szinigazgatók versengése. Azt a súlyos kérdést vetette föl Dobos Nándor, egy váradi vidéki színészegylet igazgatója, hogy kié legyen Biharország? Dobos Nándor az a kivételes szerencsével dicőkvő urlemberről, akinek a kultuszminiszter kizárólagos jogot adott arra, hogy a színművészetet Arad, Békés, Csongrád, Csanád, Hajdu- és Biharvármegyékben terjessze és népszerűsítse. Vagyis jog és irás alapján Dobos Nándoré kerek Biharország. A derék színigazgató terjeszti is a kultúrát a maga szerény truppiával a vármegyékben. Jelenleg az Bemelléken hódítja meg a publikumot. Vigan folytatta volna is útját Érmihályfalváról ebben a korban beüppent őszi időben, ha hírének nem veszi, hogy suttogásban más színtársulat is megvetette a lábát Biharországban. Értesült róla, hogy Berettyó Úfaluban bizonyos Fekete Miska nevű honpogár telepedett meg s ejti elragadó ámba válogatott réndrámáival és eltorzított klasszikus darabjaival a közönséget. Ez a híradás természetesen roppant fájdalommal esett Dobos Nándornak. Azonnal bevonult igazgatói irodájába és tükörjével súlyos tartalmu instrukciót kinyitított az állapánhoz. Kifejezi az állapán előtt, hogy egyedül neki van joga a színművészetet létezésére ebben a vármegyében, — kéri tehát, hogy Fekete Miskát haldéktalanul utassák ki társulatával együtt az öt vármegyéjének a határáról. Most tehát az állapán fogja eldönteni, hogy a színművészet szempontjából kié legyen Biharország?

— Vitriolos szerelem. A szokott recipé szerint produkál tegnap az élel egy vak szerelmi drámát. Csókok, féltékenység, vitriol... ezek a moivumai annak a krónikának is, amely tegnap a temesvári Gyárvaóban lejátszódott. A dráma aktív hőse egy huszonegy éves leány, Melle Anónia, aki volt kedvesét, Popper Emil, egy a Kézma 23. szám alatti vargaműhelyben dolgozó iparosságát tegnap enyagés közben vitriollal leöntötte. Ekkeseredett tetlénnek oka az, hogy azt hitte, miszerint kedvese elfordult tőle s hűtlen lett hozzá. A vitriol végig ömlött a szerencsétlen legény fején; első segélyben a mentők részvevőként s ezután styjával még tegnap elhagyta a várost s Dunabökönybe utazott. A leányt beklírték a rendőrségre, de miután itt folytonos epileptikus rohamok támadtak meg, a kórházba szállították.

— Az időjárás szeszélye. Alsókubinból jelentik: Csodálatos időjárási viszonyok uralkodnak jelenleg az ország legszűkebb fekvésű megyéjében, Arvában. Míg okt. 19—24-ike között erős hideg és havazás volt, annyira, hogy a termést a mezőkről lehetetlenség volt behordani, most az Alsókubin előtt fekvő 1640 méter magas Csécs-hegyről is elönt a hó.

— Ongyilkos miniszteri tisztviselő. Budapestről jelentik: A Lidom-utca 21. számú ház II. emeletéről ma reggel öngyilkossággal szándékból a földszintre ugrott Angyalfi Ferenc 21 éves miniszteri hivatalnok és meghalt. Angyalfi hat héttel ezelőtt került ki a téboljából, hol hosszabb időig gyógykezelték. Ma éjjel ismét elmezavartadás tünetei mutatkoznak rajta és reggel egy érzetlen pillanatban leugrott az udvarra.

— A spiritizmus ha'ottja. Nyitvárról jelentik: Néhál Tóth László katasztrófa mérnök özvegye, született Szásztek Géorgia is tegnap ki-

ment a temetőbe és férje sírján agyonlőtte magát. A szerencsétlen asszonyt a spiritizmus kergette a halálba. Tóthné ugyanis állandóan spiritizista szeszűzokra járt s ott elhitették vele, hogy a férje hívja a tulvilágra.

— Dömötör László síremlékére helyezett gyönyörű elővirág koszorúkat a Kölcsey egyesület részére, a főreáliskola tanári kara, a főreáliskola ifjusága részére Pauzár Sándor Weltszer János-néi műkerésze kötötte. A megrendelők meggyőződtek a szép kivitelű munkáról, legolcsóbb árakról. Mindenszentekre is a legjobban ajánlhatjuk a törekvő kerészt. 3419

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzás, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban s jobb divatú kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 3121

— Perzsa szőnyegek. Perzsa-szőnyeg rak-táram Szabadság tér 10. szám alatt megnyit. Schwarz Zsigmond. 3198.

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — háallag — Vojtek és Weisznál. 191

TARKASÁGOK.

(Mentség) Auszterweil László dr., az aradi antialkoholista egyik vezetője folytonosan azon fáradozik, hogy az iszákos embereket megmentse s azt prédikálja nekik, hogy a szesz szülője minden betegségnek. Néhány héttel ezelőtt egy fiatal aradi tisztviselő panaszkodva állított be az orvoshoz:

— Nagyon fáj a gyomrom, doktor ur. Segítsen rajtam.

Auszterweil rövid vizsgálat után kijelentette:

— En nem segíthetek magán.

— Kétségbeest a doktor ur.

— En nem segíthetek magán, mert magán csak — ön segíthet.

— Nem értem.

— Pedig egyszerű. Le kell saját magát győznie. Világosabban szólva, le kell szoknia az ivásról. Tudom, maga iszákos ember s a szesz már is tönkre tette a gyomrát.

A hivatalnok szent fogadalmat tett, hogy soha többé nem iszik. Pár hét előtt az ifju megint fájdalmas arccal jelent meg Auszterweilnél:

— Borzasztó fájdalmaim vannak. A gyomrom kieszkad, — mondta.

— Ugy kell magának; megszegte a fogadalmát. Tegnap reggel is láttam a Lágnál, hogy szeszszel élt; sört ivott.

— Sört ittam? — kérdezte az ifju csodálkozva. — Bocsásson meg, de tudtomon kívül történt. Akkor nagyon be lehettem rugva.

(Ami még nem szerelem.) Párbeszéd a kávéházban:

— Nagyon szórakozott vagy egy idő óta. Mi lett?

— Szerelmes vagyok.

— Honnét gondolod?

— Éjjel-nappal X. Ilonkára gondolok.

— Az még nem szerelem. Barátom, én is éjjel nappal a szabómra, meg a divatboltosomra gondolok, pedig igazán nem vagyok beléjük szerelmes.

(Tetszik rendelni?) Ez egy nagyon szórakozott aradi orvossal történt meg. Az illető már azt is megtette hogy éjjel, amikor hazafelé ballagott, szórakozottságában nagyot köszönt a lámpakarónak. Ez az orvos a napokban, amikor a felesége nem volt Arador, bement a Központiba vacsorázni. Az előzőkeny és figyelmes Rónai A. B. C. János meghajolt és bizalmasan megkérdezte az orvostól:

— Tetszik talán valamit rendelni, orvos ur?

— Az orvos ránéz, aztán szórakozottan ezt mondja:

— Rendelni? Talán először megmutatná — a pulzusát.

Divatlevél.

A legújabb divat az ezelőtt 30—40 év előtti divatból meríti stílusát. Amellett most még csak a kezdetén vagyunk mind a sok redőzetnek, beburkolásoknak, mert az ilyen „burkolat” újabb a tanagra felsőnél. Az új modelleknél az ember néha egyáltalán nem tudja, hogyan is bujt bele a viselője. Minden keresztelkedik, feszül, össze van csomózva vagy össze van fűzve. Vannak hosszú, székszerű felsők, látszólag minden forma nélkül valók, melyek a testet ruhástól szűken befogják, akárcsak egy ing, teljesen be vannak gombolva és lehetőleg lentig be vannak fűzve. A ölok kibujik aztán a habos uszály, mely hegyes, néha négyszögletes formájával és a hosszával egészen az említett időszaknak felel meg.

Csak hogy az akkori idő fényűzése a maihoz egy aránylik, mint a gyermek az óriáshoz. Akkoriban voltak egyes nagyon fényes öltözékek, igaz; de ma ezek az öltözékek általánosak, vagy legalább is megtanulták azt a művészetet, hogy kevés valódi anyaggal és fárasztó munkával a fényűzés hatását kelteék meg olcsó dolgoknál is. Az akkori fényűzés inkább egyes feltűnő dolgokban nyilvánult; ma kiterjedt a nő minden szükségletére és ez teszi a modern ruhát oly értékesé és teszi a nőt olyan diadalmaszá az öltözékében, mint eddig még soha.

Nagyon jól megegyezik ezzel, hogy manapság olyan nagy tért és értéket adnak a kézimunkának az öltözéken. Azelőtt ugy vélekedtek, hogy csökkent az értékét, ha magok készítette munkával díszítik a ruhát; ma ebben látják a legjobb módját annak, hogy egyénivé tegyék az öltözéket és a kézen mutatott modellektől megkülönböztessék. A fővonalak, és éppen ez a kiválósága a szabóművészetnek, mind ebben az összeviasszaságban egyformák maradnak. Ezt talán az „alsószoknyanékültség” okozza, de mindenképp a kivétel nélkül alkalmazott lágy szövetek.

Estélyi öltözékekhez még most is az áttetsző szöveteket veszik. Ezek mindig ünnepélyesen hatnak, mindig tetszetősek és célszerűbbek, semmint hinnők. Aztán meg ki kell használni a csipkefelőket; ha az ember megunta, hogy felsőnek viselje, könnyen lehet alakítani bluznak, melyhez sohasem válogathatunk elég drága anyagot és soha sem díszíthetjük eléggé.

A csiprénél is újabb a gáz- és tüllfelső. Ezt az áttetsző anyagot világoskék, rózsaszín, szitakötő és pávakék alsóra borítják, de láthatunk még ennél meglepőbbet is: például biborszínű, himzett tunikát szürkére vagy fehérre borítva; tengerész-kék gázt, rózsaszínre vagy cseresznyeörösra. — Sokkal maradandóbb összeállítás a plüssés alsó, sima hasonló színű felsővel, a kettőnek csak az anyaga különbözik egymástól, de mind a kettő a lehető leglágább.

Ha elakarjuk érni a felső ruha hatását, anélkül, hogy a karcuságunkat csak valamenoyire is kockáztassuk, a tunikaformát néha csak imitáljuk rátett himzéssel, csipkével stb. Majd minden díszített szoknya mutat ilyen formát és a hatást még növeli a szoknyaformának könnyed redőzete. Alig néhány ránc, mely a csipő felé igyekszik többnyire elége.

Egészen új a hajviselet. A hajat kétfelé választják és természetesen hullámos minden ondulás nélkül és a tarkón van a haj összefogva. Nagyon romantikus stílus van ebben az új hajviseletben; és a sok szebbnél-zebb értékes fésű, amely-

lyel a haját diszítik, új teret nyit meg az ékszerészeknek és alkotó művészeknek.

A modern derék nagyon finom a formájában; van benne antikszerű, mely sok szándékos egyszerűséget és amellet a legnagyobb különbözőséget mutatja. A magasra feltölt övnek és az alatta jelzett, mélyen lefűzött valóságos derékvonalnak meg van a soha nem múló kecsessége.

Ha a ruhának nagyon egyszerű a formája, olyan köpenyt borítanak rá, amelyre nézve a fényűzésnek már igazán nincs határa. Aztán meg egy egyszerű csipke- vagy tűllisál, színes éssarp is nagy díszít adhat, mert a tükör előtt kiki egy rendezheti el magán, ahogy a legjobban tetszik neki. Olyan segédeszköz ez, melylyel aki ügyes, győzedelmeskedhetik a legdrágább ruhán is.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr képészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny köpeny naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a közelegükben található mindenemű államil hivatalka hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni velünk. Sziveskedjenek ezenkívül a közelegi előjáróság névsorát, az ottani pénzügyesek tisztviselőit, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztviselőit közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakézelt nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felsorolását szintén sürgősen kérjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, október 27.

A kedvesebb fordult időjárás lehetővé teszi, hogy ott, ahol az őrül mezőgazdasági munkálatokat nem végezték el, befejezhessék.

A gabonapiac irányzata szilárdul.

A mai hetipiact, dacára a már megindult aradi vásárnak, élénken volt látogatva.

A mal piacon elkel:

1800 mm. busz 11:50—11:70

700 mm. tengeri 6:00—6:30

— mm. rozs 8:70—80

— mm. zab 7:00—7:10

— mm. árpa 7:20—80

A gabonák 50 kilogrammonként kerendékben ártandék.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 27.

Amerika 1/2-ai olcsóbb. 6 ezer mm. alig tartott árszen.

Az áruk 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Busz áprillisa . . .	12.10—12.11	12.15—12.16
Tengeri májusra . .	7.46—7.47	7.50—7.51
Rosk áprillisa . . .	10.10—10.11	10.13—10.14
És áprillisa . . .	8.39—8.40	8.40—8.41

Zárul 5 órakor:

Osmák hitelrészvény	431.75
Magyar hitelrészvény	789.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 110—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 120—131 fillérig; könnyű páronként 200 kilogrammig terjedő súlyban 121—122 fillérig. Szarblai: Nehéz páronként 360 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—360 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselérés: Október hó 23. napján volt készlet 31,304 darab, október 24. napján felhajtott 478 darab, október 24. napján elszállított 948 darab, október 26. napjára maradt készletben 30,824 darab. A hízott sertés üslet irányzata: csendes.

IDEGENEK ARADON.

— Október 27. —

Fehér Kereszt szálloda. Baumhorn Mór utazó Bécs. — Leopold Rezsó utazó Bécs. — Csengery Márton utazó Budapest. — Schlopper János utazó Budapest. — Ritter Péter utazó Budapest. — Woltzer Ignác kereskedő Sárospatak. — Neuhauser Ignác utazó Budapest. — Blau József utazó Budapest. — Nyirai Szevér báró birtokos és leánya Dombhegyes. — Bartavári Bartus Miksa tábornok Lugos. — Benedek Pál lelkész Jászladány. — Boros Márton utazó Bécs. — Platz Rezsó utazó Budapest. — Roth Ferenc utazó Budapest. — Bene Géza és Balázs Jenő bányamérnökök Anina. — Wiesel Ignác utazó Bécs. — Desi Jenő utazó Budapest. — Wissehn László dr. főorvos Budapest. — Mangold S. utazó Nagybecskerek. Márkus Károly utazó Budapest. — Eiser Márk utazó Pozsony.

Központi szálloda. Brünstern Samu fakereskedő Nagyvárad. — Feuer Ignác utazó Budapest. — Wein Herman utazó Bécs. — Klein Leó utazó Bécs. — Welsz Miksa utazó Bécs. — Mauer Armin kereskedő Szeged. — Székely László műépítész Temesvár. — Kepes Ferenc utazó Nagyvárad. — Csete Mihály gazdálkodó Nagyszalonta. — Vámos Jenő utazó Nagyvárad. — Horváth Sándor utazó Budapest. — Péter Albert utazó Budapest. — Rónai Béla utazó Budapest. — Fenyves Adolf főfelügyelő Budapest. — Schindler Sándor utazó Budapest. — Klein Lajos felügyelő Hatvan. — Popper Odón utazó Budapest. — Back Rafael utazó Budapest. — Tanszky Ferenc utazó Budapest. — Bohus József kereskedő Cegléd.

Pannonia szálloda. Kodácsa Gyula gyógyszerész Mezőkovácsháza. — Balogh Mariska felirónó Budapest. — Kunos Hugó utazó Bécs. — Kun Sándor utazó Budapest. — Jakóhalmai Márkus Izidor gyógyszerész Arekesszallas. — Bratte János vendéglős Ungvár. — Kure György jegyző Szapáryliget. — Rácz József főmérnök Makó. — Klein Márton kárpitos Elek. — Schaffer Sándor dr. járásorvos Mezőkovácsháza. — Klein Mór utazó Temesvár.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi október hó 28-án:

C) bérlet.

C) bérlet.

Dollárkirálynő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Wilner és Grünbaum. Színdarab: Faragó Jenő. Zenéjét szerzeite: Pall Lás.

S Z E M É L Y E K :

John Cauder	Polgár S.	Olga	St. Rontay B.
Gladys	Kállay Jolán.	Tom	Kulcsár M.
Dick	Kertész D.	Miss Tompson	Bankóné.
Daisy Gray	Zalay Margit	James	Szabó S.
Dénes László	Ladizslay J.	Bill, sofför	Nagyiván I.
Schlick Hans	Faludy K.	Gépiróleány	Lászy Etel.

Készlete este 7 óra felé érkezik.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utos 1. szám, Szabadság-tér mellett)

Műsor 1908. október hó 28-án szerdán:

1. Rezsó példák. Komikus. — 2. Nagy áldozat. Dráma. — 3. Befelé tolni. Kacagató. — 4. Selyemhernyók. Természet után. — 5. Borzalmas álom. Komikus. — 6. A nők barátja. Bohózat. — 7. Alexander négyes. Színes. — 8. Álom és valóság. Komikus.

Előadások: Este 6 órától 8 óráig.

Minden előadás alatt katonaszena játsszik. — Önkéntesek.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok és ismerősöknek, ugyasint azon egyetemek és testületeknek, kik felelhetetlen férjem végtesztességén megjelentek s fájdalommat részvétőkkel enyhíteni kívánták, ezúton mondok hálás köszönetet. 8420

Özv. Inokai Tóth Lajosné.

150.000 korona vagyonnal

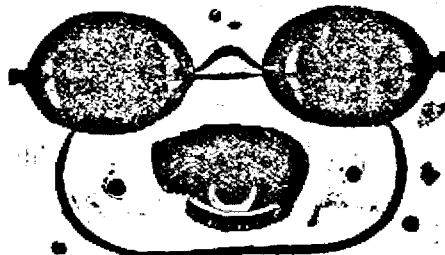
biró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjet keres. Azonkívül még több száz vagyonos parthie előjegyzésben, úgy hogy minden igénynek bármikor megfelelhettünk. Forduljon minden házasulandó Schlesinger céghez, Berlin 18. 2498

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK SAMU

Órák és látyszerészek

Arad, Andrássy-tér és Woltzer János-utca sarkán

Hid és javít mindennemű órákat és évi jótállás mellett a legelőőbb órákat. Raktáron tart mindennemű órákat és szemüveket a legkülömbözőbb kiállításban, legelőőbb forgattak, orrosították és szemüvegek, arany, ezüst, nikkél és tiszta boka csont keretekben, legjobb kivitelben.

Nagy raktár sűrűségű felismerésben, her, must és szesz részére, többébb mindenféle bémórék, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrosították orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

5418—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Az 1902. évi 27296—645. sz. közgyűlési határozat alapján közhírré teszem, hogy az Aradon üzlettel és állandó lakással nem bíró nem magyar honos vas és porcellán kereskedők az országos vásárokon alkalmával csak a Ferenc-téren telepedhetnek le és csak sátrakban árusíthatnak. Akik ezen, a vásári rend fenntartása érdekében tett intézkedést megszegik, az 1879. évi XL. t.-cz. 78. §-a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettnek s ezenkívül az árusítástól is eltiltatnak.

Ujból kiadott 1908. október hó 24-én.

Green, h. főkapitány.

Breger J. Arad,

Szabadság-tér 4. sz.

Vásári és nagy telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesítem a n. 6. közönséget, hogy már kezdődik a halszezom. Kapok naponként friss küldeményeket, és pedig mindenféle fajta friss kárász, az üzletben 34 krajcár 1 kgr., szép csuka 40 krajcárón felül és minden fajta hal olcsóbb az üzletben, mint a piacon. Továbbá van friss Maróni, füstölt hus, tormás, stb. Szíves pártfogást kérve, maradtam tisztelettel 2574 Breger J.

Uj vállalat.

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. közön-
séget értesíteni, hogy helyben, **Asztalos Sándor-**
utca 10. sz. alatt

Áru-bizományi irodát és mintatelepet nyitok.

Munkaköröm elsősorban a Nowotny J.-féle
cs. és kir. prágai fegyvergyár összes gyártmányai-
nak terjesztésére fog irányulni, továbbá fog alkotom
többféle szakmabeli áruknak, mint **fényképkészü-**
lékek, grammofonok, látesővek és hang-
szerek bizományban való eladásával, illetve ren-
delések felvételével kényelmes **részletfizetésre is.**

Eredeti **Heim-féle Meldinger-kályhák** min-
den nagyságban és kivitelben nálam megrendelhe-
tők részletfizetésre is. Eredeti minták nálam meg-
tekinthetők. 3367

Szíves bizalmat és pártfogást kér

RUDAS SAMU.

Képes árjegyzékek ingyen.

Elsőrendű összekötések.

Teljesen szolid alapon.

ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKAJ-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

3341

30873 - 1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1909. évre kivetendő egyenesadó munkálatok I. évi október
hóban megkezdetnek. Felhívjuk városunk lakosságát, hogy az adókö-
teles személyek és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közge-
zet munkájokban állampolgári kötelességükhöz hiven támogassák. Kérdé-
seikre lelkiismeretesen és legjobb tudomásuk szerint feleljenek. Aki
az összeíró közgezetek valótlan bemondással tévuttra vezet, vagy mun-
kájukban bármilyen módon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t. c. 10. §-a
értelmében 2—100 K. ig terjedhető bírsággal büntetettik. Felhívjuk a
csatornázott területen lévő háztulajdonosokat, hogy gondoskodjanak
házaikban lévő lakások és egyéb bértárgyak hiánytalan számozásáról.
Amennyiben a csatornázási számozás hiányos, pótlásáról gondoskod-
janak.

Felhívjuk továbbá a városi közönségét, hogy az adókiivetés alap-
jául szolgáló vallomási íveket, melyek a városi adóügyi osztálytól in-
gyen vétbizonyítvány mellett kaphatók, az alább kitűzött határidő
alatt az adóügyi osztályban a saját érdekében beadni el ne mulasszák.

Aki a megfelelő vallomását a kitűzött határidőre be nem adja,
arra az adóhivatalból a mulasztó fél költségére beszerzendő adatok
alapján fog kirovatni: az adótárgyaknak, az adóköteles jövedelemnek
a kincstár megkárosítása céljából való eltitkolása, az 1883. évi XLIV.
t. c. 100. §-a értelmében 2—1000 K. ig terjedő bírságolást von maga
után.

A vallomások beadásának határideje a következő:

1. A házbérlőjédelmi vallomás csakis az ujonnan keletkezett és
még meg nem adózott házakra vonatkozólag legkésőbbben 1908. no-
vember 30. ig tartozik a háztulajdonos vallomását a valóságnak hiven
és pontosan megtenni. A vallomási ív kitöltésénél a bérösszeget ki-
vül, súly helyezendő a lakhelyiségek kitöltésére, hogy azok a valóság-
nak megfelelően hiven tüntessék fel az állapotot és hogy a vallomás-
ban összesítve legyenek.

A lakásbérlők a vallomási íven aláírásukkal bizonyítják a beval-
lás helyességét. Az a háztulajdonos, ki a bevallási ívet annak kitöl-
tése, illetve a bérösszeg bejegyzése előtt a bérlővel aláírta, annyiszor
büntetettik 200 koronával, ahány bérlőnél elkövette ezen mulasztást.

A házbérlőjédelmi eltitkolása és valótlan adatok bevallása jöve-
déki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1/8
szorosával büntetettik. A háztulajdonos és bérlő egyetértésével történt
eltitkolás esetén mind a két fél a megrövidítésnek kitett összeg há-
remszoros megfizetésével büntetendő.

Az a háztulajdonos, aki a vallomást felhívás dacára sem adja
be, vagy annak hiányait a kivető közeg által kitűzött 8 nap alatt nem
pótolja, a szükségessé vált helyszíni szemle költségeit viselni tartozik,
ezenkívül 2—100 K. ig terjedő pénzbírsággal büntetettik.

2. A kereseti adó III. osztálya alá tartozó ujonnan keletkezett és
még eddig meg nem adózott üzletek, kereskedések, vállalatok, ipar
vagy más előre nem tudható jövedelmet-hajtó szellemi és egyéb fog-
lalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomás benyújtandó 1909. ja-
nuár 20-ig.

3. A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi vagy
havi illetményekre vonatkozó vallomások, továbbá

4. a tőkekamat adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vo-
natkozó vallomások beadhatók 1909. január 30-ig.

5. Az általános jövedelmi pótladó kiszámításánál levonandó, in-
gatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági
kamatokra vonatkozó vallomások benyújthatók 1909. január hó 1-től
31-ig vétbizonyítvány mellett.

6. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jöve-
delmeire vonatkozó vallomások 1909. március 30.

7. A fegyveradó vallomások benyújtandók 1909. június 30-ig.

8. Az ebadóra vonatkozó vallomások beadandók 1909. január 8-ig.
Arad sz. kir. város tanácsának 1908. évi október hó 24-én tartott
ülésétől.

A városi tanács.

DEPILLOR

HAJVESZTÓ.

E csodahatású szerrel min-
den oly helyről, a hol a
hajnövekedés alkalmatlan, mint
arc, nyak, kezek, azt egy
pár perc alatt minden fájd-
alom nélkül eltávolítja.
Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN
baszoálata által. Nem pisz-
kit, nem ragadós, kezelése
igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.
Ovakodjunk az utánzatoktól.
Csak olyan készítményt tessék
elfogadni, ahol „Anagallin” szó
látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a
butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb,
legtartósabb
amerikai

Gummi-óvszer

== NEVER. ==

6 darab egy eredeti fémdoboz-
ban 3 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

341

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben

APRO HIRDETÉSEK.

Oszi blouse album,
a legújabb eredeti szabásmunkákkal, dus tartalommal 1.50 fillérérthapható Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. 201

Pörkölt szalonca,
légenszáritott, kapható Raachbauer Nándornál Ujszentannán 180 koronáért métermázsánként. 3111

Szakképzett keresztény
kereskedőseged alkalmazást nyer — esetleg azonnali belépéssel — Mentze Henrik játék- és műiparúru üzletében Debrecenben. 3397

Gazdatiszt
levél ment S. postára. 3422

Halottak napjára!
Igen nagy chrysanthin virágból koszorukat 4 koronától kezdve készít a

VIOLA virágcsarnok
Arad Minorita-palota.
Kérjük a n. 6. közönséget cégünket más céggel össze nem téveszteni.
Telefon 337.
! Saját tenyésztesű óriási chrysanthenia!

24 éves iparos leány
gazdasszonyoknak ajánkozik magányos urhoz vidékre. Czim a kiadóhivatalban vadrózsa jeligére. 3418

Kitűnő
jó ízű, jó fajta alma kapható kisebb-nagyobb mennyiségben Jánosy János urnál, Lahner György-utca 7/a. sz.

Olcsó könyvek
antiquár hangjegyek és az összes ujdonságok kaphatók Kerpel Izó könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Aradon. Ugyanott 80,000 kötetes kölesönkönyvtár és zene-műkölcson:ő-intézet. Telefon 385. szám. 3161

Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura
jutányos áron
eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Feltűnő ujdonság!
DELICE | Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhat.
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Sirkoszorúk
Mindenszentek és halottaknapjára nagy választékban kaphatók, müvirág és bádogból 2 koronától 20 koronáig. 1838
Mécsesek sirok kivilágítására jutányos áron.
Zimmermann Ignác
norinbergi-, diszmű-, férfidivat és játékaru-üzletében
Arad, Szabadságtér 21. Lengyel ház.

CSALÓ-
dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet hófehérre tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott
Nádlér-féle „Hófehér“
fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-
rövidebb időn belül is hófehérre tisztítja.
Az egészségre nem ártalmas,
mert a „Hófehér“ fogtisztító-szer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak
1 korona 50 fillér.
Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:
Nádlér Lajos
2544 Arad, Andrassy-tér 20.
Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

Értesítés!
Értesitem a n. 6. közönséget, hogy Aradon, a Salacz-
utca 3. szám alatt levő Emke kávéházat (volt „Kis-
pipa“ helyiség) átvettem s azt
Velence kávéház
elnevezés alatt személyesen tovább vezetem.
Az finnépelyes megnyitás Erdélyi Tóni és fia zenekara közreműködése mellett október hó 25-én, vasárnap lesz.
A kávéház a legkényelmesebben van berendezve, úgy, hogy családoknak a legkellemesebb szórakozási helye lesz. Azonkívül külön sseperek is állanak t. vendégeim rendelkezésére.
Kávéházamban mindenkor a legkifűnőbb italok és hideg ételek a legjutányosabb árért kaphatók. Minden nap eigánysene.
Amidőn a n. 6. közönséget a legfigyelmesebb kiszolgálásról biztosítom, kér. m jóindulatu pártfogásukat.
Szolgálatkészs tisztelettel
Verhovay Miklós,
a „Velence“ kávéház tulajdonosa. 3074

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték stb. címeken a feleknek felesleges többletköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzálog-kölcsön közvetítési irodája
Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Aradi nyomda részvényintársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.